

Lesník

ČASOPIS ZAMESTNANCOV š. p. LESY SR BANSKÁ BYSTRICA • marec 2014

3

Ludia pre lesy, lesy pre ľudí

Obsah

- 3** Anketa
- 4** Štátny podnik LESY SR zaznamenal v minulom roku historicky tretí najlepší hospodársky výsledok
- 5** Smernica o jaseňoch
- ~ Smernica o priestupkoch
- ~ Porada k ochrane lesa na OZ Námestovo
- 6** Aká bola poľovnícka sezóna 2013/14?
- 7** 21. ročník maďarskej poľovníckej výstavy FeHoVa
- 8** OZ Žarnovica – šťastne nezaujímavý závod
- 10** Zomierajú postojačky
- ~ Rekreácia a turizmus v krajine
- 11** Lesníci si merali sily na lyžiach
- 12** Ing. Ladislav Lehotský, CSc. Storočnica známeho slovenského lesníka a výskumníka
- 13** Furmani opäť predviedli svoje umenie divákovi na Orave
- 14** LESY ČR zablokovali reštrukturalizáciu spoločnosti Less&Forest, tá mieri do konkurzu
- ~ Pracovní setkání představitelů České biskupské konference a Lesů ČR pokračují
- ~ Petice „NE-35 procent prvních zón v NP Šumava“
- 15** Medzinárodný deň žien na generálnom riaditeľstve
- 15** Vyhlásenie 8. ročníka ankety „Cena Jozefa Dekreta Matejovie“ pre rok 2014
- 16** Významný Korpeľov Lesnícky adresár
- 18** Motýle v zime neodpočívajú
- 19** Lesní pedagógovia potrebujú motiváciu, podporu a nové podnety
- 20** Dieťa z kolisky...
- 22** Dobrý základ zo štátneho podniku
- ~ Písali sme dejiny Lesného závodu Slanec
- ~ Poďakovanie OZ Prešov
- 23** Veľká rodina sa z roka na rok rozrastá
- 24** Milí kamaráti
Pre deti
- ~ Zasmejte sa
- ~ Uveríte?
- ~ Sudoku
- 25** Chata Banský potok
Naše zariadenia
- ~ Bažant na Calvados s jablkami
Receptár
- 26** Nenápadné mínovače smrekov
- 27** Kalendár historických udalostí
- ~ Životné jubileá
- ~ Pracovné jubileá
- 28** Knižnica z pivnice

6

11

13

15

Lesník

časopis zamestnancov
š.p. LESY SR
Banská Bystrica
marec 2014

Šéfredaktor:
Ing. Vlastimil Rezek (vr)

Redaktori:
Ing. Ivan Hanula
Jiří Junek
Ing. Milan Longauer
Mgr. Anna Sliacka (as)

Stáli prispievatelia:
Mgr. Tatiana Figurová
Ing. Viliam Stockmann

Grafická úprava:
ANGEMY, s.r.o.
www.angemy.eu

Foto na obálke:
Vlastimil Rezek

Adresa redakcie:
LESY SR, š.p.
Námestie SNP č. 8
975 66 Banská Bystrica
telefón: 048/43 44 278
fax: 048/43 44 191
e-mail: vlastimil.rezek@lesy.sk

„Významné problémy, s ktorými sa stretávame, nemôžeme vyriešiť pomocou myslenia takej istej úrovne, ktoré ich vytvorili.“ Albert Einstein

Na všetko treba čas a priestor. Žiaľ priestor na vyslovenie vlastných názorov a myšlienok je obmedzený a ich realizácia je často v nedohľadne.

A tak názory lesníkov ostávajú najmä v lesníckych kruhoch. Kde sú tie časy, keď sa horári mohli pýšiť krásnymi zelenými smrekovými lesmi. Časy, keď uschýňajúci smrek (vtedy veľká vzácnosť), najskôr poslužil ako prirodzený lapák podkôrneho hmyzu a následne v čase, kým sa z neho hmyz mohol ďalej šíriť, bol odstránený z porastu a využitý ako palivo. Škoda, že pri dnešných stretnutiach lesníkov tomu tak nie je. Verejnosť nikdy nepochopí, aké pocity prežíva lesník, keď vidí umierať svoj les. Ľudia by to pochopili a boli ochotní počúvať až vtedy, keby boli nejakým spôsobom obmedzené ich bežné životné potreby. Možno vtedy budú názory lesníkov zaujímavé pre médiá a verejnosť. Ale nebude už potom neskoro?

Je verejnosť v dnešnej dobe pripravená počuť pravdu? Dnešné médiá sú plné prísľubov, teórií, reklamy a cieleného prezentovania názorov, ktoré akoby sme to odľahčene načrtli – je vhodné prezentovať. To, že v tatranských potokoch nie je dostatok vody, nikoho nezaujíma, kým tečie z vodovných kohútikov.

Anketa

Vladimír Masica

Riaditeľ OZ Slovenská Ľupča

Ja sám ako bývalý aktívny športovec a nateraz ešte stále ako menej aktívny športovec, veľmi vítam organizovanie akýchkoľvek športových podujatí. Pre mňa osobne je pohyb balzam na dušu, odreagovanie sa od rôznych stresov. Samozrejme pokiaľ túto činnosť človeku dovolí taká v úvodzovkách maličkosť ako je zdravie. Stále si ešte chodím zahráť hokej, futbal, volejbal aj prebehnuť sa na lyžiach, no je mi niekedy smutno na dušu, keď oveľa mladšie ročníky ako som ja, na to jednoducho nemajú. Tu je priestor zamyslieť sa nad účasťou až "štyroch" pretekárov z celého Slovenska v kategórii M1-muži do 35 rokov na 50. ročníku Venerovského memoriálu. Dám krk na to, že to nemá na svedomí len počítačová doba.

Nech je prínosom pre všetkých, ktorí sa na takýchto podujatiach zúčastňujú veľa zdravíčka a priateľských stretnutí.

Štefan Maslo

GR Banská Bystrica

Lesník a pohyb!

To ide ruka v ruke už pri samotnom povolání. Pohybom v teréne si lesník zúročuje získané vedomosti počas štúdií, školení, atď.

Región SR a EÚ, v ktorom žijeme, je výnimočný prírodným stavom v podobe štyroch ročných období, ktorým sa lesník či chce, alebo nechce, musí prispôbiť po všetkých stránkach tohto povolania.

Preto veľa kolegov lesníkov (aj dôchodcov) inklinuje k rôznym športovým aktivitám (kolektívnym resp. individuálnym), čoho následkom je vyústenie si zmerania síl s ostatnými horármi v rámci organizačných štruktúr LESY SR, š.p., nešťátneho sektora, ale aj „eurolesníkov“.

Touto cestou patrí vďaka všetkým, ktorí sa podieľajú pri podpore, organizovaní, realizácii, takýchto lesnícko-športovo-spoločenských akcií resp. stretnutí.

Lesu a „pohybu“ zdar!

Marián Jagerčík

GR Banská Bystrica

Tak ako sa naši zamestnanci zúčastňujú na rôznych podujatiach aj Venerovského

o tom, že zamestnanci podniku LESY SR nie sú iba odborníkmi v oblasti lesníctva ale aj aktívnymi športovcami svedčí ich účasť na najrôznejších podujatiach akými sú napríklad Košický maratón, najrôznejšie strelecké preteky či Venerovského memoriál.

Aký je podľa Vás prínos účasti zamestnancov podniku na športových podujatiach?

memoriál má svoj význam, o to viac ak je to už 50. ročník. Na podujatí sa stretávajú zamestnanci a pracovníci, ktorí pracujú v lesnom hospodárstve skoro zo všetkých kútov republiky, ale aj zo zahraničia. Okrem zážitkov zo súťaženia si tu môžu povymieňať znalosti a skúsenosti zo svojej práce, a tiež len tak sa porozprávať a prísť aj na iné pozitívne myšlienky v náručí nášho najvyššieho pohoria. Taktiež pohyb na lyžiach a jeho ovládanie je jednou z výhod v tomto náročnom prostredí a nielen v tomto ale aj v podmienkach nášho podniku.

Vlastimil Rezek

Hovorca LESOV SR

Lesníci boli v minulosti pomerne uzatvorená skupinka ľudí, ktorá si žila svojím vlastným životom a príliš ich netrápilo, čo si o nich verejnosť myslí. No keď nie sú informácie, prichádzajú na scénu dohady, konšpiračné teórie a polopravdy. Je preto iba dobre, že sa lesníci dokážu stretnúť, zúčastniť sa verejne prístupných akcií, prípadne aj zorganizovať športové podujatia. Nejde však iba o prezentáciu na verejnosti. Rovnako dôležitá je aj atmosféra a posilňovanie vzájomných kontaktov na týchto podujatiach. To je žiaduce najmä v čase, keď je stále menej príležitostí na mimopracovné stretnutia a stres z pracovných úloh je každodenným spoločníkom väčšiny zamestnancov.

Ján Maduda

OZ Liptovský Mikuláš

Účasť na športových podujatiach dáva nám lesníkom možnosť odpútať sa od každodenných pracovných povinností, stretnúť sa s priateľmi, porovnať si svoju športovú výkonnosť s ostatnými kolegami z nášho podniku ale aj iných štátnych a neštátnych lesníckych inštitúcií a spoznať nových, poväčšine príjemných ľudí.

Janka Jagerčíková

GR Banská Bystrica

Moje osobné skúsenosti sa týkajú športového podujatia Venerovského memo-

riál, ktorého sa pravidelne zúčastňujem zhruba 20 rokov. Sú to lyžiarske preteky a mojou záľubou je zjazdové lyžovanie. Behy na bežkách sú súčasťou pretekov, ktoré tiež povinne musíme absolvovať, ale táto disciplína je pre mňa nie až taká obľúbená, nakoľko nemám dostatok času na tréning v období pred pretekmi.

Tieto športové podujatia sa organizujú nielen s cieľom stretnutia zamestnancov a porovnania športových výkonov, ale sú to aj dôležité pracovno-spoločenské podujatia, nakoľko sa na tomto podujatí stretnú lesníci z rôznych podnikov a subjektov, dokonca aj z Poľska, Ukrajiny a Česka. Pretekárov prídu podporiť aj vedúci pracovníci týchto lesníckych organizácií, čím vzniká priestor aj na výmenu skúseností z pracovnej oblasti, čo je podľa mňa tiež prínosom organizovania takýchto podujatí. Pri týchto pretekoch je dôležité aj vydarené počasie a snehové podmienky, čo pri tomto 50. ročníku bolo ideálne a to pomohlo vytvoriť dobrú atmosféru na pretekoch a umožniť aj regeneráciu síl pretekárov, a tým aj lepší pracovný výkon po návrate na pracovisko.

Jozef Zatlukal

Odbor projektov EÚ

Prínos účasti zamestnancov LESOV Slovenskej republiky š.p. na verejných športových podujatiach je viacvýznamový.

V prvom rade svojou účasťou zviditeľňujeme podnik, že existujeme. Svojím umiestnením dokazujeme, že v podniku sú ľudia, ktorí sa popri plnení pracovných povinností venujú aj športovej záľube. Účasťou na športových podujatiach a rozhovormi s ostatnými účastníkmi podujatia nás spoznáva široká verejnosť ako ľudí, ktorí nielen majú kauzy v televíznych novinách, ale sa vedia aj normálne správať dokonca aj športovať. Pre budúcnosť a lepšie zviditeľňovanie navrhujem zabezpečiť pre aktívnych športovcov viac druhov dresov s naším výrazným logom, ktoré by si športovci obliekali práve na takéto podujatia.

Štátny podnik LESY SR zaznamenal v minulom roku historicky tretí najlepší hospodársky výsledok

Viac ako desať miliónov eur zisku pred zdanením, to je výsledok hospodárenia podniku LESY Slovenskej republiky za rok 2013. Napriek výraznému zníženiu pomeru cennejšieho ihličnatého dreva na celkovej ťažbe sa zamestnancom podniku podarilo zaknihovať historicky tretí najvyšší zisk.

O detailoch a súvislostiach tohto výsledku sme sa rozprávali s ekonomickým riaditeľom podniku Ľubošom Némethom.

Približne trojnásobné zvýšenie hrubého zisku oproti plánovaným 2,980 mil. €. Kde je základný dôvod takéhoto navýšenia plánovaného zisku?

Základné dôvody sú minimálne dva. Jedným je spôsob a čas tvorby plánu, druhým je reálny vývoj hospodárenia podniku počas roka. Za rok 2013 sme dosiahli zisk pred zdanením 10.272 tis. €.

V období tvorby plánu sa vychádza spravidla z bilancovaných úloh v PSL, kde si vieme naplánovať výsledok hospodárenia z hlavnej činnosti podniku – od predpokladaných tržieb za drevo odrátame náklady na pestovateľskú, ťažbovú a režijnú činnosť. Byť malým alebo stredným neštátnym subjektom, tak plán je hotový. Je potrebné si uvedomiť, že na takomto rozsiahlom území, so značným výskytom kalamít, je náročné určiť presne aj tento výsledok. My musíme do tohto základného plánu následne zabudovať celý rozsah ďalších činností, ktoré štátny podnik vykonáva. Sú to činnosti prevažne stratové, ale svojím charakterom plnia spoločenskú

objednávku a je prirodzené, že ako štátny podnik sme ich nositeľom.

Ďalším, nie zanedbateľným momentom pri tvorbe plánovaného hospodárskeho výsledku na každej jeho úrovni (LS, OZ, aj GR) je určitý podtón ega. Nakoľko splnenie plánovaného HV je prémieovým ukazovateľom každého THZ, je tu snaha o zmäkčovanie plánu. Pri tak rozdielnych rentových pomeroch jednotlivých odštepovaných závodov to nie je ľahké vždy odhaliť, preto určitá nepresnosť plánu vzniká aj z tohto dôvodu.

Tým druhým dôvodom navýšenia zisku oproti plánu za rok 2013 je spomenutý reálny vývoj počas roka. Pri pláne nákladov na lesnícke činnosti sa vychádzalo z plánovacích cien vypočítaných prostredníctvom modulu KRPK, reálny život priniesol cez verejnú súťaž jednotkové ceny nižšie, čo pri veľkom objeme jednotiek znamená značnú sumu. Na druhej strane, keď sa plánujú tržby za drevo, plánované ceny sortimentov dreva vychádzajú zo statusu. Ak sa ich podarí v priebehu roka čo len málo zvýšiť, opäť to píše pri veľkom objeme dreva veľkou sumou.

Ďalej prispelo k dosiahnutiu lepšieho hospodárskeho výsledku získanie vyšších dotácií z eurofondov a takisto zvýšenie zisku z predaja nepotrebného majetku, ako sa plánovalo.

Tržby z vlastných výrobkov a služieb sa podarilo zvýšiť oproti plánu aj oproti minulému roku napriek výraznému poklesu ťažby ihličnatého dreva o viac ako 100.000 m³.

Predaj ihličnatého dreva poklesol, ale celkové dodávky veľmi nie. Už spomenutý medziročný rast cien dreva, ale tiež mierne zlepšená výťažnosť guľatinových sortimentov zabezpečili príliv vyšších tržieb. Zadarilo sa aj v poľovníctve a prácach pre cudzích. Veľmi pozitívny vplyv na HV mal nárast aktivity vnútroodnikových výnosov OZLT pri investičnej výstavbe lesných ciest vlastnými kapacitami.

Výrobná spotreba sa naproti tomu znížila hoci požiadavky dodávateľov lesníckych prác rastú. Mal na tento ukazovateľ vplyv pokles počtu zamestnancov?

Počet zamestnancov má v našom

podniku zanedbateľný vplyv na výšku výrobnéj spotreby. Výrobná spotreba bola nižšia ako sme plánovali, no dôležitejšie je to, že poklesla aj v medziročnom porovnaní, pričom sme zabezpečili rovnaký objem prác a výkonov ako v predchádzajúcom roku. Pokiaľ sa verejné súťaže na dodávku tovarov, prác a služieb robia efektívne, má to zásadný vplyv na jej výšku. Zatiaľ máme lacnejšie nakúpenú energiu, materiál, ale najmä služby, ktoré tvoria 80 % výrobnéj spotreby.

Jedným zo sledovaných údajov je produktivita práce z pridanej hodnoty. Je predpoklad, že bude rásť aj v tomto roku?

Analýza práce cez tento ukazovateľ je dobrým nástrojom sledovania pracovného potenciálu v podniku, jeho efektívneho alebo neefektívneho využívania. Naš výrobný podnik je v tomto trochu špecifický, nakoľko z dôvodu značného outsourcingu lesníckych prác prevažujú v stave zamestnancov THZ, u ktorých je zložitý merať priamy výkon. Z toho dôvodu je pre nás najvhodnejšie sledovať dosahovanie produktivity práce z pridanej hodnoty. Tento ukazovateľ má od roku 2008 rastúci trend. Za rok 2013 dosiahol úroveň 27.586 € na jedného zamestnanca. Podľa údajov, ktoré sú zadané v pláne na rok 2014, keď sa nemení stav ani štruktúra zamestnancov a naproti tomu dochádza k plánovanému poklesu pridanej hodnoty najmä z dôvodu poklesu ťažby dreva, mal by byť doterajší trend prerušený. Ale pripomínam, sú to údaje z plánu, o jeho spôsobe tvorby sme hovorili na začiatku rozhovoru.

Po troch úspešných rokoch, kedy podnik okrem iného odviezol alebo ešte odvedie do štátneho rozpočtu 30 miliónov eur z čistého zisku, aké sú hospodárske zámery podniku na tento rok?

Len pre spresnenie, podnik odviezol do štátneho rozpočtu zo zisku po zdanení ku dnešnému dňu 31.638 tis. €. Štát si týmto spôsobom (zadefinovaním odvodu v zákone o štátnom rozpočte) vyberá dividendy z hospodárenia na svojom majetku. Je to pre nás obrovská suma peňazí, o ktorú sa znižujú podnikové prostriedky

na rozvoj, najmä rýchlejšie budovanie dopravnej siete, nákup ťažbovej a dopravnej techniky a v neposlednom rade to má dopad aj na rast platov zamestnancov. Tak tiež si viem predstaviť použitie časti týchto peňazí na posilnenie verejnoprospešných činností podniku súvisiacich s hospodársko-úpravnickými, ochranárskymi, protipovodňovými, protipožiarnymi a mnohými inými aktivitami.

Hospodárskym zámerom podniku pre rok 2014 je jeho udržanie v súčasnej kondícii aj napriek ďalšiemu predpísanému odvodu do štátneho rozpočtu vo výške 5 miliónov €. Je veľkou škodou, že na investovanie nám zostávajú vlastné zdroje iba vo výške odpisovaného majetku a zostatkovej ceny predaného majetku. Samozrejme, je tu tiež snaha získať nejaké zdroje na výstavbu lesných ciest i z eurofondov.

Vzhľadom na dobrú ekonomickú kondíciu podniku majú LESY SR veľmi dobré podmienky na čerpanie komerčných úverov. Neuvažuje vedenie podniku o využití takejto ponuky?

Faktom je, že náš podnik so stavom a štruktúrou majetku aký má, s nastavenými ekonomickými parametrami i samotnou úrovňou EBITDY, ktorá hovorí o prevádzkovej výkonnosti podniku by pravdepodobne mohol získať akýkoľvek úver za výhodných podmienok. Vyskytnú sa situácie, keď sú takéto cudzie peniaze lacnejšie ako vlastné. Dnes je cena peňazí na medzibankovom trhu veľmi nízka, teda aj úroky za úver, ale na druhej strane dosiahnuť vyššie zhodnotenie peňazí ako je cena úveru by vyžadovalo vstúpiť do riskantných obchodov s relatívne voľnými peniazmi, no to neprichádza do úvahy. Je to možno konzervatívny prístup, ale tento podnik je prioritne založený za účelom spravovania zvereného lesného majetku štátu, a tiež si treba uvedomiť, že pracujeme s majetkom všetkých daňových poplatníkov. Pokiaľ na to máme, financujeme všetky naše aktivity z vlastných zdrojov. Prevádzkovú činnosť jednoducho. Pri investíciách je dôležitá najmä návratnosť, pričom u stavebných investícií, ktoré tvoria až 70 % je pomalá. Zostaneme naďalej pri snahe získavať cudzie zdroje z Programu rozvoja vidieka. Je to pre nás pracnejšie ale komfortnejšie.

Aké sú riziká hospodárenia pre tento rok?

V podstate ako každý rok. Aké bude počasie? Bude kalamita? Aké budú ceny dreva na trhu? Aký bude tlak dodávateľov lesníckych prác a služieb? Ako sa bude riešiť nájom zo zákona pri správe nešťátnych neodovzdaných lesov? Aká bude štátna politika voči lesom? Každá otázka nesie so sebou riziko v našom hospodárení.

Záverom mi dovoľte aby som sa v mene celého vedenia podniku LESY SR poďakoval všetkým zamestnancom za splnenie plánovaných úloh v roku 2013.

Ďakujem za rozhovor

-vr-

Smernica o jaseňoch

Od 1.2.2014 je platná nová MOP LV 020 Ochrana lesa pred škodlivými činiteľmi na jaseňoch. Popisuje hlavných škodcov na jaseňoch a stanovuje metódy ochrany a obrany pred ich pôsobením. Z troch hlavných škodcov sú dva hubové patogény (*Chalara fraxinea* a druhy podpňovky *Armillaria*), ktoré aj keď sa v jaseňových porastoch vyskytujú, nemusia znamenať priame ohrozenie pre porast. Môžu ale spôsobiť oslabenie porastu, ktorý je potom náchylnejší na tretieho popisovaného škodcu, a tým je

lykokaz jaseňový *Leperisinus fraxini*. Proti hubovým patogénom neexistujú priame metódy boja. Proti lykokazovi však áno a veľmi účinne sa využíva kladenie lapákov v zimných mesiacoch, avšak najneskôr začiatkom marca. Vzhľadom na počasie by OZ už mali mať lapáky v jaseňových porastoch pripravené. Veľkou výhodou je fakt, že lykokaz má do roka len jednu generáciu a na lapáky veľmi dobre reaguje. Preto včasnou asanáciou lapákov vieme početnosť tohto škodcu výrazne eliminovať.

Návrh opatrení na elimináciu jarného rojenia podkôrníkov v lokalite Čierny potok, LO Oravice, LS Or. Podzámok

Smernica o priestupkoch

Od 1.3.2014 je platná nová smernica Sm LV 016 o lesných priestupkoch, ktorá nahrádza už veľmi starú smernicu č. 4953/2000-210 o vedení evidencie priestupkov a trestných činov spáchaných na lesnom majetku štátu. Nová smernica bola aktualizovaná z pohľadu zákonov, z pohľadu evidencie priestupkov (elektro-

nicky) od lesnej správy až po GR a jasne sa definovalo kto je zodpovedný za ktoré úkony. Jasne sa stanovilo kde sa objednávajú pokutové bloky, ako sa prerozdeľujú, ako a kde sa vybraté finančné prostriedky za spáchané priestupky na úseku lesného hospodárstva odovzdávajú.

Porada k ochrane lesa na OZ Námestovo – súčasť prípravy manažérov ochrany lesa pred vegetačnou sezónou

V dňoch 19. a 20. februára 2014 sa na OZ Námestovo uskutočnila porada, kde hlavnou témou bola ochrana lesa. Na porade sa zúčastnili všetci zamestnanci lesných správ. Bola rozdelená na dva dni, aby sa nenarušila plynulosť prevádzky. Poradu viedol Jozef Herud, ochranár OZ. Vo svojej prezentácii poukázal na postavenie ochrany lesa z pohľadu legislatívy a na povinnosti, ktoré obhospodarovateľovi z nej plynú. Prešiel smernice a MOPky vydané generálnym riaditeľstvom týkajúce sa ochrany lesa a povinnosti z nich vyplývajúce a vytiahol dôležité informácie z novelizovanej technickej normy STN 48 27 11 Ochrana lesa proti hlavným druhom podkôrneho hmyzu na smreku.

V ďalšej časti porady rozanalyzoval vykonané ochranné a obranné opatrenia za rok 2013 podľa jednotlivých lesných správ a lesných obvodov. Poukázal na správnosť a včasnosť zásahov, ale aj na nedostatky, ktorých sa treba v budúcnosti vyvarovať. Porovnanie v časovom horizonte viacerých rokov a na priestorovú jednotku LO poukázalo na vzájomný vzťah stavu lesa a vykonaných opatrení a tým aj na ľahšie plánovanie opatrení do najbližšej sezóny v ochrane lesa. Na príklade najohrozenejšej lokality Čierny potok na LO Oravice boli názorne vysvetlené „Zásady plánovania a vykonávania opatrení na zachytenie jarného rojenia podkôrneho hmyzu“.

Ivan Špilda

Aká bola poľovnícka sezóna 2013/14?

Po ukončení každej poľovníckej sezóny sa „hospodár“ obhliadne za dosiahnutým výsledkom, porovnáva, čo bolo v tej poslednej sezóne dobré, a v čom by sa mal zlepšiť, kde sú ešte rezervy. Hodnotí ulovené trofeje a dosiahnuté bodové hodnoty, počet úspešných a spokojných hostí, ktorí si odniesli svoje úlovky, ale hodnotí i dosiahnuté ekonomické výsledky.

Poľovnícku sezónu 2013/14 v poľovníckych revíroch štátneho podniku LESY Slovenskej republiky môžeme hodnotiť opäť ako úspešnú, aj keď vždy je čo zlepšovať, aby tá ďalšia bola ešte úspešnejšia.

Z ekonomického hľadiska štátny podnik dosiahol v „poľovníctve“ hospodársky výsledok z priamych nákladov na úrovni +799,11 tis. €, čo bolo oproti plánu prekročenie o 131,70 tis. €. Zlepšenie hospodárskeho výsledku spôsobilo predovšetkým zvýšenie výnosov z poplatkového lovu zveri. Celkovo výnosy boli prekročené oproti plánu o 296,53 tis. €.

Počet medailových trofejí z revírov LESOV Slovenskej republiky, štátny podnik v sezóne 2013/14

Druh zveri	Zlato	Striebro	Bronz
Jeleň	7	24	58
Daniel	5	6	9
Muflón	11	5	18
Srnec	0	0	4
Diviak	8	13	14

Poľovné revíry LESOV Slovenskej republiky, štátny podnik navštívilo 2381 poplatkových poľovníckych hostí, čo je medziročný nárast o 577 poplatkových poľovníkov. Z toho individuálnych poľovačiek sa zúčastnilo 1023 poplatkových poľovníkov, ktorí v revíroch strávili 2550 dní a na 96 spoločných poľovačkách sa zúčastnilo 1358 poplatkových poľovníkov. Z odštepných závodov, ktoré boli najviac navštevované poplatkovými poľovníkmi (individuálny lov + spoločné poľovačky),

Kapitálne kly diviaka – 138,82 b. CIC (PR Karná, OZ Sobrance)

možno vyzdvihnúť Topolčianky (311), Levice (265), Rimavskú Sobotu (207), Rožňavu (200), Prešov (139), Revúcu (133). Čo sa však týka výlučne individuálneho lovu a počtu poplatkových poľovníkov tu boli najaktívnejšie odštepne závody Rožňava (162), Trenčín (124), Rimavská Sobotu (123), Liptovský Hrádok (97), Topolčianky (91), Prešov (59), Sobrance (58).

jedna trofej atakuje magickú hranicu 240 b. CIC (OZ Kriváň). Z trofejí danielie zveri možno vyzdvihnúť trofeje zo zverní pri OZ Rimavská Sobotu a Rožňava, kde sa ulovilo päť zlatých danielov a jedna trofej presiahla bodovú hodnotu 205 b. CIC. Dobrými úlovkami muflónov sa pýšia OZ Rimavská Sobotu, OZ Topolčianky, OZ Rožňava a OZ Levice, kde sa

Najsilnejšie trofeje ulovené v revíroch LESOV SR, štátny podnik v sezóne 2013/14

Odštepny závod	Poľovnýrevír	Druh zveri	Dátumulovenia	Vek (roky)	Body CIC*	Medaila
Kriváň	Zvernica Trnavy	Jeleň	4.9.2013	12	240,55	Zlatá
Kriváň	Baglaš	Jeleň	20.9.2013	10	231,01	Zlatá
Kriváň	Zvernica Trnavy	Jeleň	15.9.2013	6	230,35	Zlatá
Čierny Balog	Tri Vody	Jeleň	22.9.2013	11	218,73	Zlatá
Čierny Balog	CHPO Poľana	Jeleň	24.9.2013	11	216,75	Zlatá
Rimavská Sobotu	Zvernica Teplý Vrch	Daniel	24.10.2013	9	205,78	Zlatá
Rimavská Sobotu	Zvernica Teplý Vrch	Daniel	24.10.2013	8	195,24	Zlatá
Rožňava	Zvernica Betliar	Daniel	27.10.2013	9	182,84	Zlatá
Rožňava	Zvernica Betliar	Daniel	26.10.2013	8	181,08	Zlatá
Rožňava	Zvernica Betliar	Daniel	27.10.2013	9	180,80	Zlatá
Rimavská Sobotu	Zvernica Teplý Vrch	Muflón	25.11.2013	9	229,15	Zlatá
Rimavská Sobotu	Zvernica Teplý Vrch	Muflón	30.12.2013	9	225,80	Zlatá
Topolčianky	Malá Zvernica	Muflón	19.10.2013	7	213,15	Zlatá
Rožňava	Zvernica Betliar	Muflón	15.11.2013	6	210,95	Zlatá
Levice	Zvernica Palárikovo	Muflón	17.12.2014	6	210,80	Zlatá
Sobrance	Zvernica Karná	Diviak	31.1.2014	8	138,82	Zlatá
Topolčianky	Veľká Zvernica	Diviak	14.1.2014	8	124,00	Zlatá
Sobrance	Zvernica Karná	Diviak	10.3.2013 (úhyn)	9	123,09	Zlatá
Vranov	Krosna	Diviak	21.12.2013	8	123,00	Zlatá
Revúca	Dolinka	Diviak	11.11.2013	7	122,00	Zlatá

* Bodové hodnoty, nie sú oficiálnymi bodovými hodnotami CIC.

To, prečo je o poľovačky v revíroch štátneho podniku veľký záujem domácich a zahraničných poľovníkov ukazujú okrem prežitých poľovníckych zážitkov v lone karpatskej divočiny za prítomnosti našich profesionálnych sprievodcov i ulovené medailové trofeje. Nezanedbateľnou súčasťou záujmu o poľovačky práve v revíroch štátneho podniku sú aj veľkolepé výrady bažantnej zveri pri odštepnom závode Levice, ako i spoločné poľovačky na diviačiu zver pri odštepných závodoch Rimavská Sobotu, Revúca, Prešov, Trenčín, Levice, Sobrance, Kriváň.

V poľovníckej sezóne 2013/14 bolo celkovo ulovených 182 medailových trofejí, z toho 31 zlatých, 48 strieborných a 103 bronzových trofejí. Medzi najhodnotnejšie sa radia jelenie trofeje z revírov OZ Kriváň a OZ Čierny Balog, kde

každoročne uloví niekoľko muflónov, ktorých bodové hodnoty sa pohybujú

Muflón – 229,15 b. CIC (PR Teplý Vrch, OZ Rimavská Sobotu)

Kapitálny jeleň – 230,35 b. CIC (Zvernica Trnavy, OZ Kriváň)

v rozmedzí 210 – 230 b. CIC. Kapitálny diviak ulovený pri OZ Sobrance reprezentuje tento chov bodovou hodnotou 138,82 b. CIC. Je to najsilnejšia diviacia trofej ulovená v revíroch štátneho podniku LESY Slovenskej republiky. V Slovenskom rebríčku jej patrí neoficiálne 3. miesto.

Tieto výsledky boli dosiahnuté vďaka vynaloženému poľovníckemu úsiliu, za ktorým sa skrýva poznanie revíru, zveri, požiadaviek poplatkových hostí a obeto-

vania vlastného času, bez ktorého sa táto práca na požadovanej úrovni robiť nedá. Preto patrí poďakovanie „chovateľom“, poľovníckym sprievodcom, obslužnému personálu, ale i vedeniu jednotlivých odštepnych závodov za dosiahnuté výsledky a plnenie úloh v poľovníctve.

Hoci posledná sezóna bola náročná z pohľadu nepriaznivého počasia najmä v mesiacoch február – marec (tuhá zima a vysoká snehová prikrývka), čo ovplyvnilo najmä prírastky diviacej zveri, ale i nepriaznivá jelenia ruja veríme, že v nasledujúcej sezóne bude plán lovu plnený včas a bez potreby využívania prípadných výnimiek z doby lovu, aby sme zabezpečili pokoj pre zver v období núdze, čo sa určite odrazí i na menších škodách spôsobovaných zverou a tým znížením nákladov pri ochrane lesa.

P. Michál, P. Kuric

21. ročník maďarskej poľovníckej výstavy FeHoVa s účasťou podniku LESY SR

Program cezhraničnej spolupráce
Maďarská republika-Slovenská republika
2007-2013

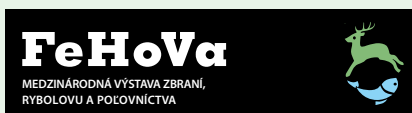
Budujeme partnerstvá

EURÓPSKA ÚNIA
EURÓPSKY FOND
REGIONÁLNEHO ROZVOJA

LESY Slovenskej republiky v spolupráci s maďarskými štátnymi lesmi prezentovali výsledky cezhraničnej spolupráce na 21. poľovníckej výstave FeHoVa. Spolu s maďarskými lesníkmi z Ipoly Erdő Zrt. sme predstavili cezhraničný projekt „Spoločne za zachovanie prírodných hodnôt na území Poľany a Börzsöny“ financovaný z Programu cezhraničnej spolupráce Maďarská republika - Slovenská republika 2007 – 2013. Generálny riaditeľ Ctibor Határ sa zvitl počas otvorenia výstavy v spoločnom stánku LESOV SR a maďarského Ipoly Erdő Zrt okrem iných aj s maďarským ministrom pôdohospodárstva Šándorom Fazekasom.

Medzinárodná výstava poľovníctva a rybárstva FeHoVa prilákala počas štyroch dní (13.-16. februára 2014) do

Spoločná prezentácia vyplynula z programu slovensko-maďarskej cezhraničnej spolupráce

budapeštianskeho HUNG EXPO Exhibition Centre približne 50.000 ľudí. Vysoko hodnotené trofeje zveri, odevy, výstroj a doplnky prezentovalo vyše 240 vystavovateľov množstvo zaujímavých inšpirácií pre poľovníkov a rybárov. Program obohatila medzinárodná výstava psov, súťaž sokoliarov a po druhý krát bola zvolená miss FeHoVa.

Prípitok s vínom od LESOV SR z Topolčianok

Na konferencii zaujal návštevníkov hlavne spomínaný cezhraničný projekt s nákladmi 737 363,50 EUR, z čoho 614 313,77 EUR financovaný zo zdrojov Európskeho fondu regionálneho rozvoja. Vedenie podniku vníma účasť na tejto konferencii ako pozitívny krok, ktorý posunul štátny podnik LESY SR do povedomia ďalších maďarských štátnych akciových spoločností a otvára dvere k novým spoločným projektom

-vr-

Generálny riaditeľ Ctibor Határ s maďarským ministrom pôdohospodárstva

OZ Žarnovica – šťastne nezaujímavý závod

Nemáme tu nič zaujímavé – ani poľovné revíry, žiaden lukratívny majetok, eurofondy, ba dokonca ani kvalitné ihličnaté drevo, ale zato máme pokoj. Tak takto nás vítali na odštepnom závode Žarnovica, keď sme sa dohodli na rozhovore do nášho časopisu a predstavení tohto stredoslovenského závodu. A mali pravdu. OZ Žarnovica s bohatou históriou dnes žije šťastne nezaujímavým každodenným životom bez vážnejších vplyvov vonkajšieho prostredia.

Základné informácie

Katastrálna výmera:	105.689 ha
Výmera obhospodarovateľných LP:	35.607 ha
- z toho vo vlast. SR:	31.241 ha
- z toho NNL- zák. 229/91 Zb.:	2.644 ha
- prenajaté porasty	1.722 ha
Lesnatosť	58,6 %
Ťažba dreva	145.000 ha
Drevinové zloženie	
- ihličnaté	25 %
- listnaté	75 % (z toho buka 46 %)
Obnova lesa	162 ha
z toho prirodzená	127 ha
Počet lesných správ	4
Expedičných skladov	2

Z histórie

Prvá písomná zmienka o Žarnovici je datovaná rokom 1332. Postupne, hlavne koncom 15. storočia, Žarnovica získala na význame v dôsledku výhodnej polohy na spojnici banských miest Banská Štiavnica a Nová Baňa a pre bohatstvo okolitých lesných porastov.

Lesníctvo v tomto regióne dlhú tradíciu. Od roku 1851 existuje Banský a lesný fiškalát v Banskej Bystrici. Jeho účtovníci vtedy pracovali v Banskej Štiavnici, sklad dreva sa nachádzal v Žarnovici, pracovalo sa a poľovalo v revíroch v Banskej Štiavnici, Banskej Belej, Voznici, Pukanci, Novej Bani, v Brode a Hliníku. Správa panstva sídlila vtedy v Revišti.

V roku 1871 sa do Žarnovice presťahoval Erárny lesný závod z Banskej Štiavnice, spravovaný Riaditeľstvom štátnych lesov a majetkov v Banskej Bystrici. Bol vytvorený Lesný úrad v Žarnovici.

Po vzniku I. ČSR od 16. októbra 1919 bol Lesný úrad v Žarnovici povýšený na **Riaditeľstvo štátnych lesov a majetkov**. Lesné správy v tomto čase boli na Brode, v Hliníku nad Hronom, Jalnej, Kremnici, Banskej Štiavnici, Piargu, Topolčiankach a vo Víglaši. Jeho rajón siahla až po Malacký, kde bola hlavne poľnohospodárska výroba.

Predchodcom dnešného závodu boli dva lesné úrady - Žarnovica a Kremnica - s ôsmymi lesnými správmi. V roku 1949 Riaditeľstvo štátnych lesov vtedy už vo Zvolene vytvorilo dva samostatné lesné závody v Žarnovici. Prvým bol **lesný závod Voznica v Žarnovici** (obhospodaroval lesy obcí Voznica, Rudno, Tekovská Breznica, Orovnica a Nová Baňa) a druhým **Lesný závod Brod v Žarnovici**, ktorý bol základom dnešného lesného závodu v Žarnovici (obhospodaroval lesy Kľakovskej doliny). V roku 1952 boli funkcie Lesných závodov rozdelené na administratívne jednotky pre pestovanie a pre ťažbu dreva. Boli vytvorené nové adm. jednotky – **Správa lesného hospodárstva (SLH)** a **Žarnovický**

lesný priemysel (ŽLP), v začiatkoch mal názov Závod pre ťažbu dreva v Žarnovici. V roku 1956 je závod opäť zlúčený pod názvom **Lesný závod Žarnovica**. Pri reorganizácii v roku 1974 bola k LZ Žarnovica pripojená časť LZ Banská Štiavnica. V dôsledku postupného prinavracania lesov pôvodným majiteľom po roku 1989, bol ďalšou reorganizáciou v roku 1995 vytvorený nový **Odštepný lesný závod Žarnovica**, ktorý vznikol z bývalých závodov Žarnovica a Žiar nad Hronom.

O súčasných problémoch OZ sme sa rozprávali s riaditeľom Jaroslavom Poláčkom

Odštepný závod Žarnovica je, čo sa týka medializácie, naozajstnou šedou myšľou spomedzi OZ. Čím je podľa vás žarnovický závod výnimočný?

Áno, je pravda, že tento závod nie je ničím výnimočný, iba ak by sme posudzovali veľmi slušný hospodársky výsledok vo výške 735.000 € pri ťažbe 140.000 m³ a prevahe buka. Ja si myslím, že tie výsledky sú veľmi dobré. Čo sa týka speňaženia sme v lepšom priemere podniku. Tento závod nie je špecifický žiadnou pridruženou výrobou, žiadnymi škôlkami, ani ničím iným. Jedna jediná vec, čo nás živí, je ťažba a predaj dreva.

V minulosti ste mali v blízkosti niekoľkých spracovateľov bukového dreva, či už to bola preglejka Žarnovica, alebo Bučina Zvolen. Kde končí kvalitnejší buk z vášho OZ dnes?

Dvojku predávame v dražbách cenových sortimentov, alebo ju chodia kupovať českí spracovatelia. Na Slovensku nie je spracovateľ kvalitnejších sortimentov buka. Druhým obmedzením je fakt, že ani kvalita bukovej hmoty sa nezvyšuje. Po znížení rubnej doby, ktorým sa malo predísť vzniku nepravého jadra, už nemáme hrubšie kmene. O piliarске sortimenty tiež nie je príliš záujem, takže väčšina predanej hmoty je III.D. A to náš OZ žije najmä z predaja buka. Napriek tomu máme priemerné speňaženie v listnatej hmote viac ako 47 €/m³.

Hospodárenie závodu už nemôže vylepšiť ani predaj duba. Veľkú časť pozemkov s touto drevinou musel závod

odovzdať pôvodným majiteľom. A to o odvode ďalších 1000 hektárov prevažne dubových porastov v správe OZ Žarnovica bude ešte rozhodovať súd.

Niektoré OZ by uvítali, keby sa rozšíril počet vlastných zamestnancov v prevádzke na pestovných a ťažbových činnostiach. Aký je váš názor na zvyšovanie stavu takýchto zamestnancov?

Vždy som bol zástancom toho, že veci, ktoré sa dajú riešiť externe, by nemali robiť naši zamestnanci. Príkladom môže byť aj nedávny prípad, kedy sme riešili nespokojnosť našich pracovníkov s platom. Stačili však dve čísla. Jedno bolo fakturácia z obdobia, kedy boli ako živnostníci našimi dodávateľmi a druhé číslo ukazovalo komplexné náklady na ich terajšie zamestnávajú. Samozrejme, že druhé číslo je väčšie. A tak sa skončila debata o nízkych platoch. Na OZ Žarnovica nie sú problémy so zabezpečením lesníckych prác. Pestovné aj ťažbové činnosti pre OZ robia ľudia, ktorí boli v minulosti zamestnancami Lesov SR a odvoz dreva je z poľovice v režii OZLT. Súkromné firmy sú ešte stále flexibilnejšie a riešia problémy rýchlo. Cenovo sú na úrovni vlastných zamestnancov, niekedy sú dokonca lacnejšie.

Nehrozí však zhoršenie kvality prác?

Musím zopakovať, že väčšina pracovníkov dodávateľských firiem je kvalifikovaných. Navyše náš OZ patrí k tým, čo majú vysoké percento prirodzeného zmladenia, okolo 80 %, a preto nepotrebuje toľko výkonov v pestovnej činnosti. Viac sa v poslednom čase, pre relatívne premnoženú zver, zameriavame na stavanie oplôtkov.

Máme zverník, a už nejaký čas rozmýšľame, čo s ním. Či investovať aby sme mali v budúcnosti kvalitnú trofejnú zver, alebo nechať v súčasnom stave a trofeje budú okolo 200 bodov. Je to na zváženie.

Ako sa bude vyvíjať ťažba dreva na OZ v nasledujúcich rokoch?

V budúcom roku výška ťažby možno mierne poklesne, no potom už nás čaká obnova LHP a priemerne by sme sa mali pohybovať okolo 150 tisíc m³.

Investície

V poslednom období sa podarilo opraviť budovu, vyasfaltovala sa jedna lesná cesta.

Na tento rok sa plánujú investície vo výške cca 500.000 eur. V decembri sme dostali novú Tatrú s posypovou nadstavbou, na lesné správy sme dostali nové terénne autá.

Eurofondy

Máme ten problém, že nie sme príhraničný závod, máme ďaleko na všetky strany. Zvažovali sme všetky možnosti a hľadáme spôsoby ako sa zapojiť do čerpania eurofondov no zatiaľ bezvýsledne.

Teritórium OZ zasahuje do nadmorskej výšky 1000 metrov nad morom (Kľak), ale evidujeme tu najnižší výskyt jedle na Slovensku okolo 400 m n.m.

V minulosti boli lesy v okolí Žiaru nad Hronom postihnuté emisiami z hlinikárne. Prejavujú sa tieto vplyvy priemyslu aj v súčasnosti?

Nie, po zme-
ne technológie v žiar-
skej hlinikárni už vplyv emisií
nepocítujeme. Skôr ešte lesy pred niekoľkými rokmi poškodzovala emisia z elektrárni v Novákoch. Zmenou technológie však aj tam došlo k minimalizácii dopadov.

Pred časom závod musel riešiť obavy obyvateľov pred povodňami, ktoré vyplývali

zo zanesených retenčných prehrádzok. Ako sa OZ vyrovnal so zanedbanými prácami pri správe vodných tokov?

Vtedy sme z jednej prehrádzky odviezli 160 áut nánosu. Teraz už stačí 20 až 30 áut ročne.

Čistíme všetky, a keď sa to robí pravidelne, náklady sú menšie. Dobrou pomocou bolo zamestnávajú ľudí na protipovodňových činnostiach. Na každej správe by mal byť jeden alebo dva cestári, ktorí by nerobili nič iné, iba by sa venovali odrážkam priepustom a boli by mobilní a k dispozícii v prípade potreby napríklad aj cez víkend.

Chránené územia

S ochranármí nemáme vážnejšie problémy, snažíme sa o dohodu, no je pravda, že niekedy sa naše záujmy nesträtávajú. Ide hlavne o rozširovanie a vyhlasovanie nových chránených území.

A na záver tradičná otázka: ako u vás funguje práca s verejnosťou?

Máme štyroch lesných pedagógov. Je dobre, že ich máme. Je to práca, ktorá má zmysel. Mládeži sa treba venovať. Keď má závod kvalitných ľudí, darí sa bez problémov zorganizovať aj väčšie akcie.

Ďakujem za rozhovor

Turistické zaujímavosti
Revišský rybník

V správe lesov bol a aj v súčasnosti je rybník vybudovaný za čias Revišského panstva. Jeho výmera je 24,4085 ha a v súčasnej dobe je aj chráneným areálom vodného vtáctva.

Rybolov je povolený vzhľadom na Ochranné pásmo CHA na časti označenej v teréne- 1/3 výmery rybníka. Ročne je v rybníku ulovených v priemere 2185 ks rýb o priemernej váhe 1,36 kg. Zo zástupenia rýb prevláda kapor 61 % a karas 24 %. Po otvorení rybárskej sezóny sa každoročne organizuje súťaž v love rýb.

CHA Revišský rybník predstavuje jeden z najvýznamnejších hniezdnych a migračných biotopov vtákov, najmä vodných a vlhkomilných druhov v Banskobystrickom kraji. Počas viacročných pozorovaní bolo na ploche CHA a do 100 m od hranice evidovaných 145 druhov vtákov, z toho 50 pravidelných hniezdičov. CHA predstavuje súčasne aj významný trofický a reprodukčný biotop obojživelníkov a plazov.

Rybník Revište

Geografický stred Európy...

tvorí kameň s dátumami významných dní Slovenska. Stred Európy má nadmorskú výšku 855 m. Vzdialený je 1,5 km od obce Kremnické Bane a 6 km od mesta Kremnica. Z príležitosti prijatia deklarácie o Zvrchovanosti Slovenskej republiky sa na Strede Európy rozohorela prvá Vatra zvrchovanosti, následne bol v blízkosti kostola sv. Jána Krstiteľa osadený kameň s tabuľou a nápismi: STRED EURÓPY a ďalšie nápisy, vznik samostatnej SR 1.1.1990, prijatie ústavy SR 1.1.1993 a deklarácia o Zvrchovanosti 17.7.1992.

Vláda SR a Matica Slovenská prispela na stavbu amfiteátra, ohradeného múru okolo kostola a na nové osadenie kameňa. V Strede Európy sa každoročne konajú dve významné celoslovenské podujatia, v júli Vatra zvrchovanosti a v decembri Vianočné poslanstvo.

NCH Lesnej železnice Kľakovská dolina

Náučný chodník bol vybudovaný po trase lesnej železnice, na ktorú sa parná lokomotíva so súpravou nákladných vozňov vydala pre svoj prvý náklad 1. októbra 1928. K systému lesných železníc prešlo riaditeľstvo štátnych lesov v Žarnovici krátko po prevzatí pily do vlastnej réžie. Iniciátorom stavby lesnej železnice bol Samuel Kríška, riaditeľ štátnych lesov v Žarnovici. So stavebnými prácami sa začalo v roku 1924. Výstavbu realizovalo stavebné oddelenie štátnych lesov a majetkov s nákladom šesť miliónov korún.

Lesná železnica kedysi merala 34,3 kilometrov. Jazdili na nej tri rušne, 50 oplennových a 35 plošinových vozňov. V tridsiatych rokoch zohrala významnú hospodársku úlohu. Jej výkon v odvoze dreva bol nenahraditeľný, no postupom času stúpali náklady na jej prevádzku a v rokoch 1965 -1966 bola Žarnovická lesná železnica zrušená.

-vr-

Zomierajú postojačky

Lesnícke vedecké kaviarne

Tragický osud slovenských lesov

„Smrť chodí po horách“, tento názov románu Vladimíra Mináča veľmi vystihuje obsah filmu, ktorý Slovenská lesnícka komora uviedla na prvej tohtoročnej lesníckej vedeckej kaviarni vo Zvolene. Až 65 poslucháčov si prišlo pozrieť voľne dostupný 17-minútový film o tragickom osude slovenských lesov, ktorý predstavil Jaroslav Šulek – predseda Slovenskej lesníckej komory a tvorcovia filmu Alojz Kaššák a Ľubomír Klúčik (Halali).

Ako sa rodila myšlienka vytvoriť prezentovaný film, čo všetko predchádzalo samotnému napísaniu scenára Mirom Majtánom a Ľubomírom Klúčikom, ako sa vyberali vhodné lokality pre natáčanie i to ako sa zvolil sprievodca „zomierajúcimi lesmi“ Lukáš Latinák, aj o tom bola februárová lesnícka vedecká kaviareň vo Zvolene.

Najjednoduchšie pre človeka je prijať prezentovaný názor ale „donútiť“ niekoho rozmýšľať a utvoriť si svoj vlastný je o to zložitejšie – a práve to je cieľom filmu Zomierajú postojačky.

Od harmónie k disharmónii, tak prechádza línia filmu od krásnych zelených lesov plných života po dnešný stav tat-

ranských smrečín. Pri pohľade na zábery mŕtvych stromov si možno len máloktoľto človek zaspaný bežnými životnými problémami uvedomí, že tento stav sa nedotýka len lesníkov a ľudí zo zasiahnutých oblastí ale aj všetkých nás. To, že v tomto období vo vysokohorských bystrinách a potokoch v zasiahnutých oblastiach niet dostatok vody si uvedomíme možno až vtedy, keď v našich domácnostiach z vodovodného kohútika vypadne „posledná kvapka vody“ alebo sa cena za m³ navýši niekoľkonásobne. Možno vtedy to už nebude chápané ako médiami prezentovaný boj lesníkov a ochrancov prírody, a začne sa o to zaujímať aj širšia verejnosť. A možno až vtedy, keď v niektorej z takýchto „umierajúcich dolín“ vznikne požiar, ktorý pripraví o život desiatky nevinných turistov, zvierat a pohltí aj posledné zvyšky podnikníkom vzdorujúcich smrekov. Iste sa mnohé myšlienky preháňajú hlavami tých, ktorí venujú 17 minút zo svojho života filmu, ktorý nikoho neodsudzuje ani nevinní za vzniknutý stav, len si kladie otázky: Chránime v lesoch hodnoty,

ktoré nám dávajú, alebo procesy, ktoré v nich prebiehajú?

Kam sme ochotní zísť, a čo sme ochotní obetovať? Treba si uvedomiť, že všetky rozhodnutia v živote človeka ovplyvnia viac, či menej ľudí, niektoré

jednu i viac generácií. Je len na nás, aký postoj zaujmeme k týmto rozhodnutiam.

Lesnícke vedecké kaviarne sú venované širokej verejnosti, ktorá sa zaujíma o problematiku lesov a lesníctva na Slovensku. Tu majú možnosť stretnúť sa s odborníkmi z oblasti vedy ale aj samotnej praxe v neformálnom prostredí. Okrem diskusií k prezentovaným témam ostáva priestor aj na vyslovenie názorov na pozíciu lesníkov a lesníctva v dnešnej spoločnosti. Odnievajú názory tých, ktorí svoj aktívny život venovali práve tejto oblasti v čase, keď ochrana prírody a lesníctvo šli ruka v ruku. Tí, ktorí zdedili lesné bohatstvo od predchádzajúcich generácií lesníkov aby ho zachovali a zveľadovali pre tie nasledujúce.

-as-

Rekreácia a turizmus v krajine - seminár

Ak má niečo skutočne fungovať, je potrebné vypočuť si názor viacerých strán, nie len tých, ktoré sa venujú problematike zo strany vedeckej, ale tiež investorov a realizátorov projektov. Toto bol zámer organizátorov prvého ročníka seminára Rekreácia a turizmus v krajine. Na podujatí organizovanom Správou CHKO Ponitrie sa prezentoval štátny podnik LESY Slovenskej republiky dvomi príspevkami.

Prezentáciu Lesná pedagogika - zážitkové aktivity v lesnom prostredí si pripravil jeden zo zakladateľov lesnej pedagogiky v rámci štátneho podniku Ing. Igor Vízslai. Jeho zaujímavá prepracovaná prednáška v úvode predstavila **Lesnú pedagogiku a lesných pedagógov** a zamerala sa hlavne na periodické a neperiodické, individuálne aj hromadné aktivity, tiež materiály a pomôcky využívané lesnými pedagógmi a výstavbu ekocelby.

O možnostiach, ktoré v oblasti tu-

rizmu ponúka verejnosti štátny podnik v krátkosti informovala Anna Sliacka. Prezentácia s názvom Ľudia pre lesy, lesy pre ľudí bola venovaná poľovnímu turizmu a rybolovu, chovu Norika muránskeho typu a zuba hrivnatého, Významným lesníckym miestom a lesníckym náučným chodníkom. Svoje miesto tu mal aj Lesnícky skanzen vo Vydrove a Lesnícke a drevárske múzeum vo Zvolene. Poslucháči prejavili záujem o predmety lesnej

pedagogiky, knihu Významné lesnícke miesta ale tiež o mapy LIK.

Okrem nášho podniku sa na seminári prezentovali viaceré inštitúcie ako napríklad: SAŽP - Centrum tvorby krajiny, environmentálnej výchovy, a vzdelávania; Filozofická Fakulta UKF v Nitre, Katedra manažmentu kultúry a turizmu; Správa CHKO Ponitrie; EKOPOLIS; Predseda Jazdeckej turistiky KST a iní.

Program prednášok bol naozaj rôznorodý a zaujímavý, o čom svedčia aj diskutované témy s názvami ako napríklad: Rekreácia, turizmus a ochrana prírody praktické skúsenosti, obmedzenia a odporúčania na území v kompetencii Správy CHKO Ponitrie, Návrhy projektov v cestovnom ruchu z komplexného kvalitatívneho hľadiska, Podpora úprav a vytvárania odychových miest, Emócie a tvorba zážitkov v cestovnom ruchu, Uvítame možnosť prezentovať podnik LESY SR aj na ďalšom ročníku podujatia.

-as-

Lesníci si merali sily na lyžiach

Vidieť lesníka v lese ako sa stará o zverený úsek, kontroluje povolenie na vjazd alebo vyznačuje stromy je bežné, ale vidieť lesníka v hubertuse rútiaceho sa na lyžiach dolu tatranskými svahmi, to už veru bežné nie je. Raz v roku si však lesníci z rôznych krajín merajú sily v zručnostiach a schopnostiach na Majstrovstvách lesníkov SR v lyžovaní s medzinárodnou účasťou v športovom areáli FIS na Štrbskom plese. Tieto sa tešia už 50-ročnej histórii, počas ktorej sa na štart postavilo viac ako 4000 lesníkov.

V behu na lyžiach so strelbou sa muži umiestnili na stupňoch víťazov štyrikrát. Ľubomír Machyniak (1./muži 2), Jozef Ledecký (2./muži 1) a Dušan Gerek (2./muži 3), Dušan Zacharovský (3./muži 5). Tiež štyrikrát v tejto disciplíne vystúpili na stupeň víťazov naše kolegyne Andrea Machyniaková (1./ženy 1), Danka Kráľová (1./ženy 2), Janka Jagerčíková (2./ženy 1) a Renáta Karnová (3./ženy 1).

Úspešnejší boli muži v disciplíne obrovsky slalom, kde vo svojich kategóriách sa na prvom mieste umiestnili Jozef Ledecký (muži 1), Ján

Maduda (muži 2), Dušan Gerek (muži 3), na druhom mieste Peter Slobodník (muži 4) a tretie miesta vybojovali Patrik Štrba (muži 2) a Marián Jagerčík (muži 3). V ženských kategóriách v obrovskom slalome zvíťazila Janka Jagerčíková, druhé miesta

lesníkov, ktorí v zimných podmienkach pri výkone svojho povolania v lese nevyhnutne musia zvládať aj pohyb na lyžiach. Všetci pred pár desiatkami rokov boli bežky, lyže a niekedy aj snežnice súčasťou výbavy každej lesnej správy.

Na tomto jubilejnom ročníku sa zúčastnili aj dvaja synovia Dimitrija Venerovského.

Prvý ročník Venerovského memoriálu sa konal už v roku 1947. Jeho základnou myšlienkou bola prezentácia práce

O tom, že ich vedia používať naši kolegovia sme sa presvedčili začiatkom druhého marcového týždňa vo Vysokých Tatrách. Spolu so slovenskými kolegami súťažili v behu na lyžiach v kombinácii so strelbou zo vzduchovky a v obrovskom slalome aj kolegovia z poľského Tatranského národného parku, českého Krkonošského národného parku a ukrajinských Užhorodských štátnych lesov. Takmer šesťdesiat lesníkov - 49 mužov a 10 žien, z 20 lesníckych štátnych a neštátnych subjektov sa postavilo na štart v piatich mužských a dvoch ženských kategóriách.

Tento rok podnik LESY Slovenskej republiky Banská Bystrica reprezentovalo 16 mužov a 6 žien. Naši kolegovia sa dokázali presadiť aj v pomerne silnej konkurencii. Na rozdiel od klasického biatlonu pretekári nemuseli bežať so zbraňou. Strielali šesť rán zo vzduchovky na vzdialenosť desiatich metrov. Chyba v streľbe bola sankcionovaná 15 trestnými sekundami.

patrili Andrei Machyniakovej a Jozefine Kučeríkovej, tretie miesto obsadila Renáta Karnová,

Na výsledkovej listine dvojkombinácie patrili našim kolegom druhé miesta v štyroch z piatich kategórií. Ženy v kategórii ženy 1 obsadili všetky tri stupne víťazov a v kategórii ženy 2 im patrilo druhé miesto.

Absolútnym víťazom jubilejného 50. ročníka Venerovského memoriálu – Medzinárodných majstrovstiev Lesníkov SR v lyžovaní (9. až 11. marca) sa stal Peter Diča z Urbáru Podzámčok. Majsterský titul v kategórii žien získala Andrea Machyniaková z Lesov SR, š.p. Banská Bystrica.

Výsledková listina dvojkombinácie 50. ročník Venerovského memoriálu (9. - 11. 3. 2014)

1. Diča Peter	Urbár Podzámčok
2. Hudáček Marek	ŠL - TANAPu
3. Maduda Ján	LESY SR, š.p.

1. Machyniaková Andrea	LESY SR, š.p.
2. Střelcová Katarína	TU Zvolen
3. Jagerčíková Jana	LESY SR, š.p.

O dobrú náladu sa postaralo slnečné počasie, súťažiaci, organizátori a maskot tohto ročníka lesník ENDY (Pavol Král) – samozvaný „endemit tatranský“.

Podujatie pripravili Štátne lesy TANAPu pod záštitou ministra pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR (MPRV SR) Ľubomíra Jahnátka. Významnosť podujatia podporila účasť štátneho tajomníka MPRV SR Štefana Adama a štátneho tajomníka ministerstva životného prostredia SR Jána Iľavského. MPRV SR zastupoval tiež generálny riaditeľ Sekcie lesného hospodárstva a spracovania dreva Ján Mizerák.

Všetkým našim kolegom ďakujeme a dúfame, že náš podnikujúci budú aj naďalej tato úspešne reprezentovať. Pre nás ste všetci víťazi.

-as-

Ing. Ladislav Lehotský, CSc. Storočnica známeho slovenského lesníka a výskumníka

Nestor slovenskej lesníckej genetickej a šľachtiteľskej školy Ing. Ladislav Lehotský, CSc., sa narodil 25.5.1914 v Kráľovej Lehote na Liptove. Otec Ľudovít Lehotský Katrenovie (1886 -1954) maloroľník, matka Karolína Matiašovie (1893 – 1979). Manželka Mária Mrľianová (1916 – 1997), učiteľka. Deti Ján (1944 – 1994), Gabriela (1945) a Danka (1952).

Ľudovú školu navštevoval v Kráľovej Lehote (1920 – 1925). V štúdiu pokračoval na gymnáziu v Liptovskom Mikuláši (1925 – 1934), Pedagogickej akadémii v Bratislave (1934 – 1935). Lesníctvo začal študovať na Lesníckej fakulte Vysokej školy zemédskej v Brne (1938 – 1939), po vzniku lesného inžinierstva na Slovensku pokračoval na Vysokej škole technickej v Bratislave, na odbore poľnohospodárskeho a lesníckeho inžinierstva (1939 – 1942). Postgraduálne štúdium absolvoval v odbore lesnícka ekonomika na Vysokej škole zemédskej v Brne (1962 – 1963) a v odbore ťažobná technológia na Vysokej škole lesníckej a drevárskej vo Zvolene (1963 – 1964).

Svoju kandidátsku prácu obhájil v roku 1961.

Pracovnú kariéru začínal ako učiteľ v Hybiach a Nižnej Boci (1935 – 1938).

Po ukončení lesníckeho vysokoškolského štúdia začínal s čerstvým lesníckym diplomom v Semenárskom závode v Liptovskom Hrádku, kde bol poverený vedením oddelenia lesného semenárstva (1942 – 1944). Usmerňoval zbery, viedol a doplnal katalóg uznaných porastov pre zber semien, založil prvé prevádzkové laboratórium na zisťovanie kvality semien. Uskutočňoval tu rôzne pokusy s naklíčovaním jedle, stratifikáciou limby a s dlhodobým skladovaním semien smreka obyčajného.

V povojnovom intermezze krátko pracoval ako prednosta Lesnej správy v Kokošovciach (1945 - 1947), kde sa venoval pestovnej technike dubín.

Po návrate do Liptovského Hrádku pokračoval krátko v Semenárskom závode (1948), ale vzápätí bol poverený vedením Lesného závodu Liptovský Hrádok (1949 – 1951), kde v rôznych pracovných zariadeniach pokračoval ako hlavný pestovateľ (1952 – 1955), hlavný inžinier (1956 – 1969) zotrval plných 20 rokov (do roku 1969). Prechod na výskumnú stanicu Výskumného ústavu lesného hospodárstva Zvolen, v Liptovskom Hrádku bol iba logickým završením jeho celoživotných snážení v prospech lesného hospodárstva. Tu zastával od roku 1970 funkciu vedúceho stanice a po odchode do dôchodku ostal pracovať ako zástupca vedúceho stanice až do roku 1984.

Široká paleta záujmov, začínajúca predsejbovou prípravou, škólkami, zalesňovaním, výchovou mladín, spolu s hlbokými odbornými a jazykovými znalosťami a mnohými študijnými cestami v zahraničí, mu umožnila vypracovať sa na vynikajúceho syntetika, schopného perspektívne koncipovať ďalší rozvoj lesného hospodár-

stva na Slovensku. Z týchto poznatkov logicky vyplynul jeho hlavný záujem o uchovanie a zlepšenie lesného genofondu. Možno ho preto zaradiť k zakladateľom slovenskej genetickej a šľachtiteľskej lesníckej školy. Práce z oblasti výskovej premenlivosti drevín, vertikálneho prenosu osív, selekcie, vrúbľovania a zakladania semenných sádov prerástli rámec Slovenska. Založil semenárske plantáže smrekovca v Koprovnici (Kráľova Lehota) a pri osade Čierny Váh.

Bol na krátkodobých študijných pobytoch v Poľsku (1956), Nemeckej demokratickej republike a Švédsku (1964), Sovietskom zväze (1965), Švajčiarsku (1969), Maďarsku (1972) a Juhoafríkii (1973).

Založil v rámci programu IUFRO medzinárodnú provenienčnú plochu smrekovca opadavého na Podbanskom, ktorá reprezentovala slovenské lesníctvo v zahraničí. Dokázal tu dedičnosť výškoveho a hrúbkového rastu aj tvárnosť kmeňa.

Je autorom odborných publikácií Zber a uskladňovanie lesných semien, Vrúbľovanie a vegetatívne rozmnožovanie lesných drevín, Šľachtenie lesných drevín, Semenné plantáže, Výchova lesných porastov a ďalšie výskumné záverečné práce. Publikoval najmä v časopisoch „Les a drevo“ a „Poľana“. Bol členom vedeckých rád Povereníctva SNR Výskumného ústavu lesného hospodárstva a Tatranského národného parku. Bol poslancom KNV v Banskej Bystrici (1964 – 1968).

Za svoju činnosť bol odmenený cenou „Vedeckej rady ministra lesného a vodného hospodárstva“ (1969), je držiteľ vyznamenania „Vynikajúci pracovník lesného hospodárstva“ (1965), „Budovateľ socialistického lesníctva“ (1968) a mnohých ďalších.

Zomrel 15.4.1997 v Liptovskom Hrádku, pochovaný je v Kráľovej Lehote.

Viliam Stockmann

Furmani opäť predviedli svoje umenie divákovi na Orave

Poslednú fašiangovú sobotu 1.3.2014 furmani dopriali svojim koňom „oddych“ a namiesto do lesa ich nasmerovali ukázať svoju silu, rýchlosť, zručnosť či krásu divákovi jubilejného, už 10. ročníka Novotských furmanských dní na Orave.

Tento ročník bol výnimočný (hlavne pre Oravu) aj tým, že bol prvým, ktorý sa musel zaobiť bez snehu. Na štarte sa tentokrát zišlo štyridsaťpäť súťažiacich zo Slovenska, Poľska a Moravy, čo je len o jedného menej, ako na rekordnom vlaňajšom podujatí.

Zmyslom Novotských furmanských dní je ukázať súhru človeka s ušľachtilým zvieratom.

níkom, aj pri práci lese. Veríme, že budúcnosť furmanských koní je ešte stále zabezpečená, čoho najlepším dôkazom by mala byť skutočnosť, že súťaže sa zúčastnilo až 15 koní, ktoré neboli staršie ako päť rokov.

Pre zaujímavosť, či porovnanie úspešnosti furmanov podľa regiónov (štátov) pripájame aj výsledky najlepších:

Disciplína zručnosť

1. Jiří Martinek so žrebcom Kaštanom (Návsi, ČR);
2. Pavol Kitaš s valachom Montym (Goliano);
3. Ján Hlina so žrebcom Montym (Zábiedovo)

väčšieho vždy patril aj koň. Dnes sú ťažké kone pre Oravčanov aj zdrojom obživy. Mnohí furmani odchádzajú s nimi za prácou aj mimo regiónu. Okrem toho patrí koň aj k súčasnej agroturistike.

Furmani so svojimi koňmi predviedli svoje umenie v troch disciplínach – rýchlosti, zručnosti a sile. Prejsť čo najrýchlejšie a najpresnejšie slalomovou traťou, ťahajúc dva kmene, bolo úlohou koňa a furmana v prvej disciplíne. V druhej predviedli svoju zručnosť pri manipulácii s drevom.

Po ich skončení nasledovala tradične najatraktívnejšia silová súťaž, v ktorej mali kone potiahnuť dva kmene s hmotnosťou

Disciplína rýchlosť

1. Pavol Kitaš s valachom Montym (Goliano);
2. Ján Francisty, ml., so žrebcom Tangom (Krupina);
3. Milan Hoľa s kobyľou Mašou (Turčianske Kľačany)

Disciplína sila

1. valach Monty Pavla Kitaša (Goliano);
2. žrebec Monty Jána Hlinu (Zábiedovo);
3. žrebec Buro Miroslava Matejčáka (Liese)

Radoslav Ľorko
OZ Námestovo

„Považujeme dokonca za povinnosť pripomenúť najmä mladšej generácii činnosť, ktorá bola súčasťou každodenného života našich predkov na poli, v lese, pri ťažbe dreva,“ povedal František Poleta, starosta obce Novoť, ktorá bola spolu so spol. Agrovex Novoť a našim Odštepným záväzkom v Námestove organizátorom podujatia. Zmyslom podujatia bolo predovšetkým ukázať ťažkú prácu furmanov a osláviť ju. Na Orave žije ešte veľa ľudí, ktorí koňom rozumejú, mnohí mali a doteraz majú gazdovstvo. No a do toho

spolu zhruba 1,8 tony na vzdialenosť 30 metrov. Za úžasného povzbudzovania a potlesku divákov túto disciplínu zvládlo iba desať koní.

Najstarším furmanom bol sedemdesiatjedenročný Ján Šimurda z Oravského Veselého, najmladším len 14-ročný Šimon Smolár z Podbiela, za ktorým nasledovala 16-ročná Zuzka Podhorská, ktorá bola jedinou dvoch žien – furmaniek, ktoré sa zúčastnili tohto ročníka súťaže z Turčianskych Kľačian.

Podujatie návštevníkom NFD 2014 bohato spestrila možnosť jazdy na koni, psích záprahoch (aj keď tentokrát bez snehu), ľudoví remeselníci ponukou svojich výrobkov a už tradične aj naši pracovníci lesnou pedagogikou najmä pre tých najmenších návštevníkov. Atraktivitou bola určite aj účasť niektorých furmanov v tradičnom kroji svojho regiónu.

Záverom chceme popriať súťažiacim a im koňom, aby sa im darilo minimálne tak, ako predviedli prítomným návštevníkom.

Vítazi kraľovskej silovej disciplíny

LESY ČR zablokovali reštrukturalizáciu spoločnosti Less&Forest, tá mieri do konkurzu

Štátny podnik Lesy ČR zasadili ťatý úder Agrofertu a jeho plánom na posilnenie lesníckej divízie. Holding patriaci miliardárovi a ministrom financií Česka Andrejovi Babišovi už vlni v auguste podpísal zmluvu na kúpu spoločnosti Nový Forest Jana Mičánka. Transakcia za 112 miliónov českých korún (asi 4,2 milióna eur) je ale súčasťou reorganizačného plánu spoločnosti Less&Forest, ktorý sa podarilo štátnej firme úspešne zablokovať, napísal český internetový denník E15.

Reštrukturalizáciu jednej z hlavných firiem bývalého Mičánkovho miliardového impéria odsúhlasili veritelia už vlni v októbri. Lesy ČR, ktoré mali s Mičánkom veľké množstvo sporov sa však proti tomu odvolali. Vrchný súd im teraz dal za pravdu, keď uznesenie insolvenčného súdu o povolení reštrukturalizácie Less&Forest zrušil a vrátil ho súdu naspäť.

„Soud shledal odvolání odvolatele,

byť nikoli v celém rozsahu, důvodným. Napadené usnesení (o schválení reštrukturalizácie) je dílem nesprávné, dílem nepřekoumatelné,“ uviedol sudca Jiří Karet.

Súdu okrem iného vadilo, že insolvenčný súd sa uspokojil s údajmi o uspokojení veriteľov uvedených v pláne. Podľa vrchného súdu však mal prihliadnúť k znaleckému posudku, podľa ktorého by veritelia dostali menej ako bolo uvedené v pláne reštrukturalizácie.

Agrofert zatiaľ nevie, či od transakcie odstúpi. „Rozhodnutie súdu analyzujeme a vyhodnocujeme. O ďalších krokoch iba budeme rozhodovať“ povedal denníku E15 hovorca Agrofertu Karel Hanzelka.

Babiš vstúpil na lesnícky trh kúpou Unilesu a Wotan Forestu v roku 2011. Vstup sa však príliš nevydaril, pretože firmy boli rovnako ako veľká časť celého oboru stratové.

Pracovní setkání představitelů České biskupské konference a Lesů ČR pokračují

Generální sekretář České biskupské konference (ČBK) Mons. ThLic. Tomáš Holub, Th.D ve čtvrtek 6. března 2014 poprvé pracovně jednal s ředitelem Lesů České republiky Ing. Michalem Gaubem, MBA, pověřeným řízením podniku. Hlavním tématem pracovního setkání byl probíhající proces navrácení církevního majetku podle zákona č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi a o změně některých zákonů (zákon o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi).

Generální sekretář České biskupské konference Mons. Holub na schůzce informoval o skutečnostech, které římskokatolická církev v současné době považuje za obstrukční a Ing. Gaube k těmto záležitostem sdělil stanovisko Lesů ČR. Představitelé obou institucí se shodli na tom, že proces tzv. církevních restitucí musí probíhat striktně dle platných právních předpisů. Rovněž se shodli na potřebě pravidelných

vzájemných pracovních schůzek, na kterých budou konzultovat aktuální dění a informovat se o vzájemných stanoviscích a postojích.

„Schůzku s panem ředitelem Gaubem považují za prospěšnou. Věřím, že taková setkání mohou napomoci k řešení problémů, které existují či mohou nastat,“ říká Mons. ThLic. Tomáš Holub, Th.D

„Pana generálního sekretáře jsem ujistil, že Lesy ČR mají zájem, aby byl průběh církevních restitucí plynulý, vydávání majetku probíhalo kontinuálně a bez komplikací,“ poznamenává Ing. Michal Gaube, MBA.

LČR evidují k 10.3.2014 celkem 1816 výzev k vydání majetku, ve kterých oprávněné osoby uplatnily požadavky na vydání 46 169 pozemků a 1390 staveb

Ke dni 10.3.2014 bylo uzavřeno s oprávněnými osobami 90 dohod o vydání nárokovaného majetku v rozsahu 787 pozemků o celkové výměře 3696,9 ha a 10 staveb.

LČR zároveň dosud předaly po prověření podmínek stanovených zákonem č. 428/2012 Sb. (ZCR) oprávněným osobám nemovité věci dle § 18 odst. 2 zákona celkem 168 pozemků o celkové výměře 469,2 ha a 2 stavby.

Zbyněk Boublík
tiskový mluvčí Lesů ČR, s. p.

Petice „NE-35 procent prvních zón v NP Šumava“

Petice „NE-35 procent prvních zón v NP Šumava“ byla dne 11. února 2014 odevzdána v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR do rukou její místopředsedkyně Jaroslavy Jermanové (ANO) a poslankyně a předsedkyně Petičního

výboru PS Zuzky Bebarové-Rujbrové (KSČM). Ty převzaly petiční archy s počtem 3.327 podpisů, jako II. část. První část obdrželi poslanci již před rokem a pod peticí je tedy celkem 14.252 podpisů občanů z celé ČR.

Podepsaní občané odmítají zvyšování rozlohy prvních zón v návrhu zákona o NP Šumava, který hodlá předložit Ministerstvo životního prostředí. Vyzývají zákonodárce, aby odhlasovali zákon, který trvale určuje 1. zóny v roz-

sahu do 20 % územia a zamezuje tak ďalšiemu usychaniu lesov.

Prvá časť petície uspela v Senáte, ktorý ji v kvätinu loňského roku projednával a odhlasoval toto usnesenie:

Senát považuje za úmerné vyhlásiť zákonom o Národnom parku Šumava 1. zónu z dosavadných 13 % na 22 % ako dostatočný rozsah územia, kde nebude zasahováno do prírodných procesov.

Kúrovcová kalamita v NP Šumava trvala sedem rokov a už nehrozí. Hrozí však ďalší orkán, ktorý vyvráti treba milión stromov a na nich sa rozmnoží kúrovec. Dnes sa pýtame, čo sa potom stane. Pokiaľ bude navrhnutý a schválený zákon, ktorý stanoví 35 % územia v režime bez spracovania polomov, bez výjimečného použitia chemie a bez kácenia kúrovcom napadených stromov, tak sa katastrofálna sedemročná kalamita bude opakovať.

Z tejto tragédie sa musí ľudia poučiť, alebo príjde ďalší. Ide o 9 000 ha zelených lesov, ktoré môžu byť zachránené pred uschnutím tým, že nebudú zákonom zaradené do 1. zóny ihneď či v budúcnosti. Návrh zákona by otvoril cestu k uschnutiu lesov v oblastiach Povydí, Křemelné, Kvildy a Borové Lady. Ide o 9 000 ha lesov, v nichž by mohol í v budúcnosti existovať vysoký zelený les a v jeho stínu rásť nový. Jediné tak to má byť.

Za petičný výbor:
Petr Martan

Medzinárodný deň žien na generálnom riaditeľstve

Ak si niekto myslí, že lesníctvo je výlučne mužská profesia, musím ho sklamať. To, že si ženy pevne budujú svoje miesto medzi lesníkmi, potvrdili napríklad naše kolegyne minulý rok na súťaži Najhorár..., kde sa aktívne zapojili nielen individuálne, ale dokonca vytvorili aj vlastné družstvo. Čoraz častejšie vidieť ženy v lesníckych a poľovníckych uniformách prezentovať „lesnícky stav“ na rôznych akciách. V oblasti lesníctva sú však profesie (napríklad drevorubač), v ktorých ešte stále „panujeme“ my muži a predpokladám, že tomu tak bude naďalej. Lenže súčasné lesníctvo nie je len o starostlivosti o les, ťažbe a predaji dreva. Stále meniacia sa legislatíva napríklad v oblasti lesníctva, ochrany prírody, a tiež všetky náležitosti spojené s fungovaním štátneho podniku si vyžadujú tvorbu špecializovaných funkcií a odborov, v ktorých sa úspešne presadzujú aj krajšia polovica ľudstva, bez ktorej si fungovanie podniku nevieme predstaviť.

Naše kolegyne počas pracovných dní pracujú pilne ako včieličky vo svojich kanceláriách a len občas sa niektorá mihne po chodbe alebo schodisku s kopou papierov v ruke. Vidieť ich postávať len tak na chodbách, je takmer nepredstaviteľné.

A predsa sme ich prvý marcový piatok mohli stretnúť na chodbe generálneho riaditeľstva všetky pohromade. Nebola to však žiadna štrajková pohotovosť, akoby

sa mohol domnievať nezainteresovaný pozorovateľ. To sa len vedenie podniku rozhodlo symbolicky vyjadriť vďaka ženám za prácu v podniku, pomoc a pochopenie, ktoré sú súčasťou ich pracovných dní.

K ženám patria kvety. Kvetmi, ktoré im za nás všetkých odovzdal generálny riaditeľ podniku, im chceme vyjadriť, že si bez nich nevieme fungovanie firmy ani len predstaviť. Svoju prítomnosťou na pracovisku nás nútia byť milší, zdvorilejší, viac sa o seba starať...

Kvietok raz do roka nie je veľa, ale je to symbol. Symbol toho, že sa aspoň niekedy vieme zastaviť a uvedomiť si, za čo vám vďačíme či už doma alebo v práci. Nechcem mentorovať a písať o štrajku newyorských krajčirok ani o socialistických oslavách MDŽ. Osmý marec by však mal aj v čase importovaných Valentínov a ďalších sviatkov zostať príležitosťou na prejavenie úcty všetkým ženám a LESY SR sa tejto tradície držia.

So ženami v lesníctve je to ako v lese, kde uprostred bukov vyrastie krásna jedľa – vtedy je ten les o čosi krajší, zaujímavejší. Ste našou inšpiráciou a oporou milých kolegyne! Takže ako povedal generálny riaditeľ Tibor Határ: „Sme radi, že vás tu máme.“

-vr-

Vyhlásenie 8. ročníka ankety „Cena Jozefa Dekreta Matejovie“ pre rok 2014

Slovenská lesnícka komora v spolupráci s Lesmi Slovenskej republiky š. p. Banská Bystrica vyhlasuje 8. ročník ankety „Cena Jozefa Dekreta Matejovie“ pre osobnosti, ktoré sa mimoriadne zaslúžili alebo zasluhujú o zveľadenie lesov a rozvoj lesníctva na Slovensku.

Písomné návrhy na udelenie „Ceny Jozefa Dekreta Matejovie“ konkrétnej osobe môžu písomne zaslať organizácie alebo kolektívy do **31. mája 2014** na adresu: Slovenská lesnícka komora, Študentská 20, 960 01 Zvolen.

Návrh sa predkladá na úplne vyplnenom formulári: Návrh na udelenie „Ceny Jozefa Dekreta Matejovie“, ktorého sú-

časťou musí byť zdôvodnenie návrhu a krátky profesijný životopis.

Návrhy budú posúdené komisiou zloženou z členov SLsK, zástupcov LESOV SR š.p. Banská Bystrica a zástupcov neštátnych lesov.

Víťaz 8. ročníka ankety bude vyhlásený v Lesníckom skanzene vo Vydrovskej doline v Čiernom Balogu na Deň stromu 12. júla 2014. Súčasťou ceny je diplom Cena Jozefa Dekreta Matejovie, Medaila Jozefa Dekreta Matejovie a finančná odmena.

Lesu zdar

Jaroslav Šulek
predseda SLsK

Významný Korpeľov Lesnícky adresár

Lesnícka a drevárska ústredňa v roku 1942 upútala na seba pozornosť vydaním historicky prvého Lesníckeho adresára na Slovensku. Bolo to dielo vskutku neobyčajné a vlastne dodnes neprekonané. Jeho zostavovateľ bol známy slovenský lesnícky historik **Ing. Pavol Korpeľ**, lesný správca na Starých Horách, neskôr prednosta organizačného oddelenia na Ústrednom riaditeľstve štátnych lesov a majetkov v Bratislave a napokon pracovník Ústavu pre hospodársku úpravu lesa vo Zvolene. Korpeľ nám takto mohol predstaviť kompletne lesnícke Slovensko počnúc štátnymi lesmi, ich pracovníkmi, lesnou dohliadacou službou na župných a okresných úradoch, prehľadom lesníckych a drevárskych podnikateľov až po zoznam všetkých lesníkov na Slovensku radených v abecednom poradí. Adresár dopĺňajú katastrálne údaje, údaje o výmere lesnej pôdy podľa lesných prevádzkových jednotiek a ďalšie faktografické zaujímavosti. Skutočná lesnícka dobová lahôdka na 208 stránkach.

Pripomeňme si jeho obsah a štruktúru:

I. Úvod do Adresára napísala významná lesnícka osobnosť - **Ing. Koloman Kosljar**, profesor a prednosta Ústavu lesnej ťažby na Slovenskej vysokej škole technickej, odbore poľnohospodárskeho a lesníckeho inžinierstva v Bratislave. V úvode prof. Kosljar poukazuje na to, že v novom štátne - politickom útvere (Slovenskom štáte - pozn. autora) je veľmi dôležité zhrnúť a vlastniť všetky dôležité lesnícke informácie a adresáre do jednej publikácie.

II. Organizácia Ministerstva hospodárstva (podľa stavu k 31.12.1941).

Gejza Medrický - minister hospodárstva. **Prezidium** ministerstva, jeho prednosta bol Dr. Ferdinand Klinda.

Sú tu uvedené všetky odbory ministerstva, pre nás v tomto príspevku nepodstatné. Ale bližšie sa pozrieme na dva pre nás dôležité lesnícke odbory:

Odbor IX. Lesníctvo

Prednosta odboru bol **Ing. Ondrej Klučár** s agendou štátnej lesnej dohliadacej služby a všetko čo s ňou súvisí. **Oddelenie IX/a** bolo neobsadené. Prednostom **oddelenia IX/b** bol **Ing. Florián Faragula** s agendou štátneho spravovania lesov podľa zák. čl. XIX z r. 1898. Prednostom **oddelenia IX/c** bol **Ing. Jozef Bednarčík** s agendou lesnej a drevárskej politiky. Prednostom **oddelenia IX/d** bol **Ing. Matej Bencsik** s agendou schvaľovania lesných hospodárskych plánov.

Odbor X. Ústredné riaditeľstvo štátnych lesov a majetkov

Prednostom odboru a súčasne ústredným riaditeľom štátnych lesov a majetkov bol **Ing. Jozef Biringer**, vládny radca. Jeho zástupcom bol známy lesník **Ing. Tibor Blattný**, vládny radca. Tento X. Odbor ministerstva sa ďalej delil na nasledovné oddelenia:

Oddelenie organizačné, prednosta Ing. Pavol Korpeľ, lesný radca.

Oddelenie osobné, prednosta Dr. Jozef

Kalina, hlavný právny referent. Oddelenie lesná inšpekcia I, prednosta Ing. Tibor Blattný, vládny radca. Oddelenie lesná inšpekcia II, prednosta Ing. Július Kňazovický, hlavný lesný radca. Oddelenie taxačné, prednosta Ing. Jozef Mikulaj, hlavný lesný radca. Oddelenie poľnohospodárske, prednosta Ing. Jozef Pavlac, hospodársky radca. Oddelenie stavebné, prednosta Ing. Július Mojžiš, lesný radca. Oddelenie právne, prednosta Dr. Alexander Kudlička, právny radca. Oddelenie obchodné, prednosta Ing. Pavol Brozsek, hlavný lesný radca. Oddelenie účtáren, prednosta Július Lichner, účtovný riaditeľ.

Pomocná kancelária X. odboru, prednosta Emil Béreš, hlavný kancelársky oficiál.

III. Ústredne

Na zaistenie zásobovania brannej moci a obyvateľstva, splnomocnil minister hospodárstva vyhláškou č. 123/1941 Sl. vykonávaním pôsobností a úloh so zásobovaním zriadením niekoľkých ústrední. Vznikla Ústredňa pre hospodárstvo rastlinné (Obilná spoločnosť), Ústredňa pre hospodárstvo živočíšne, Ústredňa pre hospodárstvo surovínové a priemyslové. Vyhláškou č. 245/1941 zriadil minister hospodárstva **Lesnícku a drevársku ústredňu**. Táto bola splnomocneným orgánom ministra hospodárstva, jej úlohou bolo: usmerňovať a upravovať výrobu, odbyť, vývoz a dovoz lesných a drevárskych výrobkov, udržiavať styky so zahraničnými lesníckymi a drevárskymi ustanovizňami, podporovať vývin lesníckeho a drevárskeho školstva a pod. Predsedom Lesníckej a drevárskej ústredne bol **Prof. Ing. Koloman Kosljar**, lesný radca.

IV. Úrady lesodozornej služby na Slovensku

Patrili sem lesopolitické úrady, ktorých hierarchia bola nasledovná:

III. inštanciou bolo Ministerstvo hospodárstva, odbor IX, Kúpeľná ulica, Bratislava.

II. inštanciou boli lesné oddelenia na žup-

ných úradoch: Banská Bystrica, Bratislava, Nitra, Prešov, Ružomberok a Trenčín.

I. inštanciou boli lesné oddelenia na okresných úradoch: Banská Bystrica, Banská Štiavnica, Bardejov, Bratislava, Čadca, Gelnica, Hnúšťa, Humenné, Ilava, Krupina, Liptovský Svätý Mikuláš, Lovinobaňa, Malacky, Michalovce, Námestovo, Nitra, Nová Baňa, Nové Mesto nad Váhom, Poprad, Prešov, Prievidza, revúca, Ružomberok, Sabinov, Spišská Nová Ves, Stará Lubovňa, Topoľčany, Trenčín, Turčiansky Svätý Martin, Veľká Bytča, Vranov nad Topľou, Zvolen, Žilina.

V. Organizačné rozdelenie podniku „Štátne lesy a majetky“

Podnik „Štátne lesy a majetky“ spravovalo Ústredné riaditeľstvo štátnych lesov a majetkov v Bratislave ako X. odbor Ministerstva hospodárstva. Ústrednému riaditeľstvu štátnych lesov a majetkov ako správnejmu orgánu sú podriadené 4 riaditeľstvá štátnych lesov a majetkov a Riaditeľstvo Oravského komposesorátu v Oravskom Podzámku. Okrem toho podlieha Ústrednému riaditeľstvu štátnych lesov a majetkov 5 správ štátnych majetkov. Členenie týchto zložiek bolo nasledovné:

Riaditeľstvo štátnych lesov a majetkov Zvolen

Spravuje majetky o celkovej výmere 85.892 ha. Z toho je 80.507 ha lesov.

Riaditeľom je **Ing. Ján Bella**, hlavný lesný radca.

Uvedených menovite 13 správ štátnych lesov a Správa štátnej pily v Žarnovici.

Riaditeľstvo štátnych lesov a majetkov Banská Bystrica

Spravuje majetky o celkovej výmere 105.257 ha. Z toho je 91.383 ha lesov.

Riaditeľom je **Ing. Róbert Binder**, hlavný lesný radca.

Uvedených menovite 18 správ štátnych lesov, 6 správ štátnych píl a Správa lesnej železnice Hronec.

Riaditeľstvo štátnych lesov a majetkov Liptovský Hrádok

Spravuje majetky o celkovej výmere 95.454 ha. Z toho je 71.427 ha lesov.

Riaditeľom je **Ing. Andrej Brna**, vládny radca.

Uvedených menovite 9 správ štátnych lesov, poľesie Horná Zubrica delimitované z poľského územia, Správa štátnej pily v Liptovskom Hrádku, Správa Semenárskeho závodu v Liptovskom Hrádku a Správa Považskej lesnej železnice Liptovský Hrádok.

Riaditeľstvo štátnych lesov a majetkov Solivar

Spravuje majetky o celkovej výmere 78.920 ha. Z toho je 73.672 ha lesov.

Riaditeľom je **Ing. Vojtech Bukovčan**, hlavný lesný radca.

Uvedených menovite 12 správ štátnych lesov.

Riaditeľstvo Oravského komposesorátu v Oravskom Podzámku

Spravuje majetky o celkovej výmere 31.807 ha. Z toho je 28.152 ha lesov.

Správny výbor Oravského kompose-

sorátu: predseda **Ing. Jozef Biringer**, vládny radca, prednosta riaditeľstva **Ing. Peter Železnák**, hlavný lesný radca.

Uvedených menovite 7 správ štátnych lesov, Hospodárska správa Oravský Podzámok - Majer v Oravskom Podzámku, Správa železníc Zakamenné a Správa píly v Oravskom Podzámku.

Správy štátnych majetkov.

Podriadené sú priamo Ministerstvu hospodárstva, odboru X. Ústredné riaditeľstvo štátnych lesov a majetkov v Bratislave.

Celková výmera týchto správ je 7 842 ha, z toho 158 ha lesov, 5 906 ha polí, 1 095 ha záhrad, 372 ha rybníkov a jazier, 169 ha lúk.

Správa štátnych majetkov Holič: správa dvora Holič, Budkovany, Kobylany, Kopčany, Cunín, Petrova Ves

Správa štátnych majetkov Víglaš: správa dvora Pstruša, Hájniková, Želobuza, mlyn Pstruša, liehovar Pstruša

Správa štátnych majetkov Špačince: správa dvora Špačince

Správa štátnych majetkov pustý Fedýmeš: správa dvora Pustý Fedýmeš

Správa štátnych majetkov Alekšince: správa dvora Alekšince

VI. Lesnícke školstvo

V dobe vydania Adresára (Slovenský štát – pozn. autora) boli na Slovensku nasledovné druhy lesníckych škôl:

Slovenská vysoká škola technická, odbor lesníckeho a poľnohospodárskeho inžinierstva v Bratislave

Zriadená bola zákonom zo dňa 25.7.1939, č.188/1939 Sl. z.

Táto vysoká škola mala otvorených 5 odborov, z ktorých bol:

3. Odbor lesníckeho a poľnohospodárskeho inžinierstva s dvomi oddeleniami: - **oddelenie lesníckeho inžinierstva I – IV.** ročník

- oddelenie poľnohospodárskeho inžinierstva, dosiaľ I. a II. ročník

Absolventi stredných, vyšších škôl lesníckych mali podmienku prijatia okrem úspešného absolvovania skúšky dospelosti nasledovné doplňovacie skúšky: vyučovací jazyk a literatúra, matematika, fyzika, deskriptívna geometria v rozsahu ako sa prednášajú na reálnych školách.

Štúdijný rok trvá od 1. októbra do 30. júna a delí sa na dva semestre. Zimný 1.10. – 15.2. letný 16.2. – 30.6.

Štúdium židov je na vysokých školách zakázané nariadením s mocou zákona zo dňa 30.8.1940 č. 208/1940 Sl. z.

Prvá štátna skúška sa vykonáva z náuk prípravných. **Druhá štátna skúška** sa vykonáva z predmetov odborných. Zložením druhej štátnej skúšky nadobúda jej absolvent právo užívať stavovské označenie **inžinier**.

Ak predloží inžinier lesníctva na Slovenskej vysokej škole technickej v Bratislave vyhovujúcu vedeckú rozpravu (dizertačnú prácu) zodpovedajúcu predpisom rigorózneho poriadku a ak sa podrobí s úspechom skúške rigorosum, dosiahne akademického stupňa „**doktor vied technických**“ (Dr. techn).

Štátna vyššie lesnícka škola v Banskej Štiavnici

Cieľom školy je vychovávať odborníkov pre lesné hospodárstvo, pre menšie lesné majetky samostatných lesných hospodárov, pre väčšie lesné hospodárstva schopných vedúcich poľesi.

Vyučovanie trvá 4 školské roky, začína 1. septembrom a končí 28. júnom.

Podmienkou prijatia okrem administratívnych podkladov je vysvedčenie, že uchádzači absolvovali 4 triedy gymnázia (alebo reálky), alebo meštianskej školy. Okrem toho musí uchádzač s úspechom absolvovať dvojdňovú prijímaciu skúšku písomnú a druhý deň ústnu z jazyka vyučujúceho i z matematiky.

Všetci študujúci sú povinní zaopatriť si a nosiť predpísanú rovnošatu. Každý sa musí sám postarať o byt a stravu, pretože škola internátne ubytovanie nemá.

Škola má k dispozícii školské poľesie pre praktickú výučbu študentov z odborných predmetov, Botanickú záhradu pre štúdium a prax z lesníckej botaniky a dendrológie a školskú strelnicu.

Štátna škola pre lesných hájnikov v Liptovskom Hrádku

Cieľom školy je výchova čakateľov ochrannej a pomocnej služby lesníckej vyučovaním teoretickým a praktickým výcvikom. K dosiahnutiu uvedeného cieľa je k dispozícii okrem bohatých učebných pomôcok, praktický výcvik v cvičných objektoch školy – školské poľesie, cvičná píla, lesné škôlky a pod.

Vyučovanie trvá 1 školský rok (10 mesiacov), ktorý začína 1. septembrom. Okrem administratívnych dokladov je uchádzač o štúdium sa preukázať potvrdením od lesnej správy, že absolvoval 2 ročný lesnú prax.

Štátna **drevárska – piliarska** škola v Liptovskom Hrádku

Cieľom školy je vychovať odborný dorast pre drevárske a piliarske podniky, drevársky obchod, lesné sklady, dopravu dreva so zameraním na technológie spracovania dreva.

Škola má pre svoje výchovné ciele vlastnú cvičnú parnú pílu, dielne, zbierky a botanickú záhradu.

Vyučovanie trvá dva roky, k prijatiu sa požaduje minimálne 1 rok odbornej praxe v drevárskom podniku.

VII. Zoznam lesných oddelení okresných úradov

V abecednom poradí sú uvedené lesné dohliadacie obvody na okresných úradoch. K tomu je k dispozícii údaj o počte spravovaných majetkov a výmera lesov v ha:

Dohliadací obvod	počet spravovaných majetkov	výmera lesov v ha
Banská Bystrica	106	12 971
Banská Štiavnica	61	5 832
Bardejov	115	8 895
Bratislava	45	8 894
Čadca	75	6 308
Hnúšťa	93	7 690
Humenné	232	12 915
Gelnica	59	20 432
Ilava	182	8 554
Krupina	151	14 077

Lovinobaňa	131	7 045
Liptovský Svätý Mikuláš	184	38 547
Malacky	104	8 417
Michalovce	78	3 436
Námestovo	65	16 089
Nitra	93	6 553
Nová Baňa	124	12 450
Nové Mesto n. Váhom	110	13 142
Poprad	128	21 936
Prešov	302	13 915
Prievidza	117	10 233
Revúca	114	8 352
Ružomberok	114	18 391
Sabinov	206	11 190
Spišská Nová Ves	141	21 458
Stará Ľubovňa	103	15 742
Topoľčany	69	4 644
Trenčín	300	16 080
Turčiansky Svätý Martin	140	17 200
Vranov n. Topľou	283	13 720
Veľká Bytča	93	7 509
Zvolen	85	15 332
Žilina	107	14 120
Spolu	4 310	422 069

VIII. Adresár lesných zamestnancov na Slovensku

Dominantná kapitola celej publikácie, ktorá približuje neuveriteľný zoznam všetkých pracovníkov v slovenskom lesníctve, ktorých sa tu nachádza **2 688 osôb, radených podľa abecedného poriadku.**

Pri každom mene sa uvádza prípadný titul, funkcia, pracovné zaradenie, názov a adresa pracoviska so sídlom pošty, plus národnosť lesníka.

IX. Zoznam obchodníkov s palivovým drevom a drevným uhlím, ktorým boli vydané potvrdenia o zaregistrovaní

Zoznam je spracovaný podľa jednotlivých žúp, v rámci nich podľa okresov. Obchodník je uvedený menom, prípadne názvom obchodnej firmy a plnou adresou.

Tiež účtyhodný adresár.

X. Zoznam piliarskych podnikov

Podľa abecedy spracovaný zoznam podnikov podľa mena majiteľa, resp. názvu firmy s plnou adresou.

XI. Zoznam obchodníkov s drevom

Abecedný zoznam obchodníkov s drevom na Slovensku s uvedením adresy.

XII. Zoznam lesných majetkov s výmerou vyššou ako 50 ha

Zoznam právnických a fyzických osôb, majiteľov lesa na Slovensku s adresou a výmerou lesa, ktorý vlastní.

Tento zoznam je spracovaný podľa mien vlastníkov, jednotlivých žúp a sekundárne podľa jednotlivých okresov.

Záverom možno vysloviť úprimný obdiv zostavovateľovi Ing. Pavlovi Korpeľovi, ktorý v dobe keď jedinou písacou mechanizáciou bol písací stroj, vytvoril naozaj monumentálny pomník slovenskému lesníctvu v období Slovenského štátu. V tejto súvislosti nemožno, aby autor nevyvolil úvahu: Dnes, v počítačovej dobe by podobné dielo mohol š.p. LESY SR vytvoriť zadarmo, bez finančných nákladov, jednoduchým stiahnutím požadovaných údajov zo svojej databázy a vydať vo svojej réžii. Lesnícka história by to v budúcnosti možno ocenila tak, ako dnes oceňuje túto prácu Ing. Pavla Korpeľa.

Viliam Stockmann

Motýle v zime neodpočívajú

Posledným nápadným jesenným motýľom v našich listnatých lesoch býva piadivka jesenná (*Operophtera brumata*), ktorej zelené húsenice občas spôsobujú na jar škody na listnatých drevinách (obr. 1). Okridlené samičky možno pozorovať po zotmení ešte v novembri ako poletujú v lesoch, parkoch a záhradách. Samičky majú zakrpatené krídla, nelietajú, ale po vyliahnutí vyliezajú na kmene stro-

Obr. 1: Zelené húsenice piadivky jesennej (*Operophtera brumata*) nie sú vítanými hosťami v našich záhradách a lesoch.

mov, kde feromónmi lákajú samčekov a po oplodnení kladú vajíčka na konáriky hostiteľských drevín. S príchodom pravej zimy so snehom a mrazmi nastáva potom zvyčajne trojmesačná prestávka v aktivite väčšiny druhov hmyzu, motýle nevynímajúc. Ďalšie druhy piadiviek sa začnú objavovať až v predjarí.

Tohtoročná zima bola však mimo-

Obr. 2: Piadivka osiková (*Agriopsis leucophaearia*) sa objavila v teplých polohách už v prvej polovici januára

Obr. 3: Na lepové pásy sa hojne chytala počas februára aj piadivka bodkovaná (*Agriopsis marginaria*)

riadne teplá a na veľkom území bez snehovej pokrývky. Pracovníci Ústavu ekológie lesa SAV pri výskumoch hmyzu v dubových lesoch južného Slovenska zaregistrovali prvé exempláre jarných piadiviek, a to piadivku osikovú (*Agriopsis leucophaearia*) už v prvej polovici januára (obr. 2). Zakrátko sa objavili aj ďalšie druhy piadiviek, najmä piadivka bodkovaná (*Agriopsis marginaria* – obr. 3). Žiadne ochladenie nenastalo ani vo februári, a tak sa rojenie obidvoch druhov zavŕšilo už v tomto mesiaci. Piadivky boli veľmi početné, z čoho mali asi najväčšiu radosť hmyzožravé vtáky, ako napr. sýkorky alebo brhlíky. Nezvyčajne skorý výskyt týchto motýľov si mohli všimnúť aj obyvatelia miest, pretože okridlené samičky priľietali ku svetlám

a cez deň odpočívajú na múroch okolitých domov. Teplé počasie pokračovalo aj naďalej a v posledných februárových dňoch sa začali prebúdzajúť zo zimného spánku aj nápadné veľké motýle babôčky brestovej (*Nymphalis polychloros* – obr. 4). Nezvyčajne teplá zima spôsobila, že sezóna motýľov trvala takmer nepretržite počas celej zimy, s krátkou prestávkou v decembri.

„Táto publikácia vznikla vďaka podpore v rámci operačného programu Výskum a vývoj pre projekt: Dobudovanie centra excelentnosti: Adaptívne lesné ekosystémy, ITMS: 26220120049, spolufinancovaný zo zdrojov Európskeho fondu regionálneho rozvoja.“

Ján Kulfan, Michal Parák
Ústav ekológie lesa SAV, Zvolen

Obr. 4: Už koncom februára a začiatkom marca začali lietať aj prezimujúce babôčky brestové (*Nymphalis polychloros*)

Lesní pedagogovia potrebujú motiváciu, podporu a nové podnety

Tak ako všetko v živote, aj lesná pedagogika prechádza na Slovensku od prvých iniciatív na prelome tisícročí až po súčasnosť, istým vývojom. Časy, kedy sme s obdivom nič netušiac pozorovali zážitkové aktivity v zahraničí, sú už dávno preč. Svoju úlohu v tomto procese zohralo aj Národné lesnícke centrum – Ústav lesníckeho poradenstva a vzdelávania Zvolen, ktoré z poverenia Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR koordinuje lesnú pedagogiku na Slovensku. Dnes sa môžeme obzrieť dozadu a skonštatovať, že aj keď náš systém nie je dokonalý, veľa projektov bolo úspešných, väčšina akcií a podujatí sa nám vydarila. Vytvorili sme systém vzdelávania a sieť lesných pedagógov, ktorí mnoho krát na úkor svojho voľného času vedú komunitu k úcte a zodpovednosti voči našim lesom. Spolu s lesnými pedagógmi sme založili tradíciu silných projektov, ktorých pilierom je lesná pedagogika. Vytvorili sme Konceptiu rozvoja lesnej pedagogiky, ktorá nám ukazuje ďalší smer, kam sa máme uberať. Prevádzkujeme vlastný webový portál a vydávame pravidelný informačný bulletin. Rozbehli sme komunikáciu prostredníctvom sociálnych sietí a predložili sme viacero žiadostí o granty. Na poli medzinárodnej spolupráce v lesnej pedagogike sme považovaní za silného partnera. Sme platným členom Európskej siete lesných pedagógov a v r. 2015 budeme na Slovensku organizovať 10. Európsky kongres lesných pedagógov.

Keď sme sa pred pár rokmi zamýšľali ako dobehnúť okolité krajiny a zabezpečiť rozvoj a akceptáciu lesnej pedagogiky na Slovensku, uvedomili sme si, že na splnenie akejkoľvek úlohy potrebujeme splniť tri veci „chcieť, vedieť a môcť“. A tak prvým krokom bolo presvedčiť lídrov lesníckych spoločností o prínosoch a význame lesnej pedagogiky. Uskutočnili sme viaceré workshopy a zbierali skúsenosti zo zahraničia, vydali sme množstvo tlačovín a didaktických pomôcok. Prišli pozitívne ohlasy zo škôl,

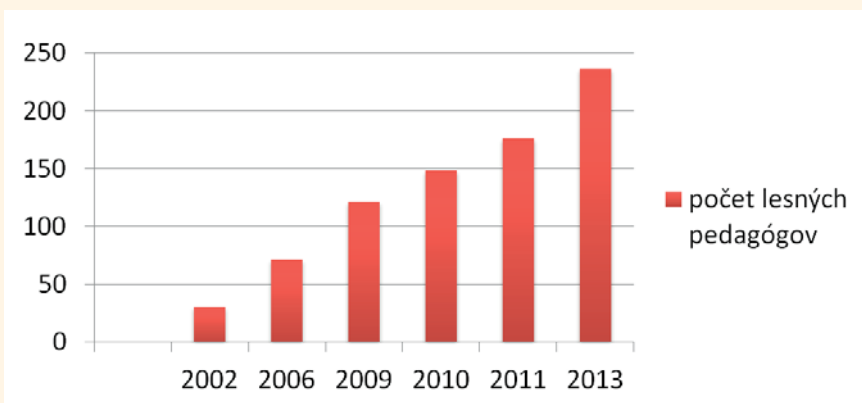
od rodičov, od partnerov, zo samosprávy. To bol úspech, ktorý nás motivoval. Na Ministerstve školstva SR sme akreditovali kurz lesnej pedagogiky, ktorý sa neskôr v rámci medzinárodného projektu PAWS- *pedagogický koncept vzdelávania v lese* stal východiskom pre jednotný európsky rámec vzdelávacieho programu lesnej pedagogiky. Kurzu v rozsahu 64 hodín sa doposiaľ zúčastnilo 236 osôb, z toho 183 zamestnancov štátneho podniku LESY SR. Zúčastnené osoby sa po absolvovaní kurzu a splnení požiadavky lesníckeho vzdelania alebo doplnkového lesníckeho minima stali certifikovanými lesnými pedagógmi. Zaviedli sme register lesných pedagógov, kde evidujeme okrem iného aj účasť na nadstavbových kurzoch, ktorými sa snažíme prinášať nové nápady, metódy a nové témy do lesnej pedagogiky. Každoročne pripravujeme spoločný kongres lesných pedagógov, kde počas dvoch dní

riešime aktuálne problémy lesnej pedagogiky, vymieňame si nápady a volíme najlepšieho lesného pedagóga za uplynulý rok. Lesní pedagogovia sa prejavili ako nespierne aktívni a inovatívni ľudia, ktorí počas kongresu prezentujú činnosť jednotlivých OZ, demonštrujú nové aktivity a pomôcky, ktoré často sami vytvárajú.

Našou snahou bolo zakomponovať lesnú pedagogiku do aktuálnych politických dokumentov a materiálov, a tak sa v roku 2007 lesná pedagogika objavila v Národnom lesníckom programe či v Stratégii rozvoja lesníctva na Slovensku. Dôležitým krokom však bolo vytvorenie Konceptie rozvoja lesnej pedagogiky v roku 2010, ktorá hodnotila aktuálny stav a víziu lesnej pedagogiky. V rámci konceptie sme hľadali možnosti uplatnenia lesnej pedagogiky v systéme škôl a školských zariadení, riešili inštitucionálne zabezpečenie, financovanie i propagáciu lesnej pedagogiky. Konceptia schválená vedením ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka č.2824/2011-710 vyústila do akčného plánu, ktorý krok za krokom definuje opatrenia pre ďalší rozvoj lesnej pedagogiky na Slovensku.

A keďže život je jeden veľký cyklus, teraz sme opäť na začiatku – musíme neustále „chcieť“ (motivovať seba i kolegov), neustále „vedieť“ (neustále sa vzdelávať a získavať nové inšpirácie) a neustále „môcť“ (mať a vytvárať podporu, pochopenie a optimálne podmienky). Máme mnoho úspechov za sebou, ale ešte viac výziev pred sebou.

Ludmila Marušáková
Národné lesnícke centrum

Vývoj počtu lesných pedagógov v priebehu rokov 2002-2013

Dieťa z kolísky...

V dnešnom čísle časopisu Lesník vám predstavujeme jednoduchého, pracovitého človeka, zanieteného emeritného lesníka a obdivuhodného športovca **Benjamína Strmeňa**, posledného žijúceho pamätníka najtragickejšej lavínovej katastrofy v Hornojelenskej doline z roku 1924. Sudičky mu darovali viackrát život, a tiež mu dopriali, aby ho prežil v zdraví a dlhovekosti. Úctyhodných 90 rokov svedčí o tom, že sa tejto šance nevzdal. Napriek tragédii, ktorú prežil, na hory a sneh nezanevrel. Naopak aj napriek vysokému veku má svojho koníčka. Je dodnes známy ako úspešný pretekár v lyžiarskych bežeckých disciplínach. Taktiež láska k lesu sa stala jeho celoživotným poslaním. Život sa s ním nemaznal a musel sa tvrdo prebijať. Už od chlapčenských rokov ťažko pracoval s otcom v lese, potom prekonal strádania vojenských rokov a v neposlednom neľahkú celoživotnú službu v lesnom hospodárstve.

Beňo môžete porozprávať ako to bolo v tom roku 1924

Môžem povedať len to, čo som počul z rozprávania mojich rodičov. Na to, čo sa v tú noc stalo v Rybom, spomínali až do smrti. Ja som mal vtedy len tri mesiace. Zima na sklonku roku 1923 bola poriadne tuhá. Napadlo skoro dva metre snehu a fúkal silný vietor. Hornojelenská dolina

Rodičia Benjamína Strmeňa, ktorým lavína v roku 1924 usmrtila 5 detí

nad osadou Rybô je zakončená lavínovým kotlom, v ktorom sa nachádza sedem strmých kamenných žľabov. Celý kotol bol vtedy zaviaty snehom a nad ním sa tvorili preveje do výšky až päť metrov. V noci 6.2.1924 okolo desiatej hodiny sa odtrhli preveje na Machách, v pravej časti kotla a strhli so sebou ohromné množstvo snehu. Snehová lavína sa valila úzkym údolím rovno na osadu Rybô. Náš dom bol jedným z desiatich v osade. Snehová lavína ho premenila na ruinu. Podobne skončili ešte dve chalupy od susedov. Mamu a otca to vyhodilo z postele a vlieklo ešte asi sto metrov. Mama bola po pás zasy-

Benjamín Strmeň s pohárom generálneho riaditeľa

paná v snehu. Otec ju vyhrabal a bosý, len v spodkoch, ju niesol na chrbte do najbližšieho domu. Aj našu kravu, ktorá mala päť metrákov vyhodilo na vrch. Ešte v noci sa začalo so záchrannými prácami. Keď sa záchranári vzdávali nádeje, počul niekto spod snehu „mravčenie“. O pol druhej ráno, teda asi po štyroch hodinách od pádu lavíny, ma spod snehu vyhrabali. Sneh strhol časť šindľovej strechy, ktorá prekryla kolísku. Vytvoril sa tak priestor, kde bol vzduch, v ktorom som mohol prežiť. Do dnes neviem, kto ma zachránil. Kolísku, v ktorej ma našli, a ktorá mi zachránila život, mám odloženú na povale rodinného domu. Moji piati súrodenci nemali také šťastie a všetci tam zahynuli. Keď svitlo ráno, okolo 250 ľudí sa snažilo zo všetkých síl pomôcť zasypaným. Okrem otca s matkou, mňa a desať ročného Jožka Babjaka od susedov, nikto zo zasypaných neprežil. Lavína usmrtila 18 ľudí, z toho bolo 15 detí. Nebyť toho, že lavína na svojej ceste narazila na prekážky, starú lavínu a 120-ročný porast, ktorý zničila na ploche 4 ha, bola by zváľala celú osadu. O veľkosti lavíny svedčí aj to, že jej čelo siahalo do výšky 35 metrov. Sneh sa neroztopil ani v lete. Osadníci si museli prekopať tunel, aby sa dostali na pasienky za osadou.

O tom ako sa vie osud zahrať s ľudským životom, svedčí aj to, že môj najstarší

Pod vrcholom Borišova vo Veľkej Fatre

brat Jano, ktorý pracoval v elektrárni v Dolnom Jelenci, si akurát vtedy prehodil službu, takže v tú nešťastnú noc nešiel do práce a stalo sa mu to osudným. Aj ostatní osadníci chodievali tri noci pred tým spať, v obave pred lavínou, do nižšie ležiacej osady Valentová. No v osudnú noc bolo veľmi nepriaznivé počasie, tak zostali hore v Rybom...

Narodil som sa 10.11.1923, ale svoje druhé narodeniny oslavujem aj 6.2.1924.

Ako Vaša životná púť pokračovala ďalej?

Napriek nešťastiu, ktoré postihlo našu rodinu sme dolinu neopustili. Rodičia kúpili starší dom na začiatku Horného Jelenca. Tu sa snažili zabudnúť na to, čo sa stalo. Bolo to však veľmi ťažké. Nikdy sa už neboli pozrieť na miesto, kde lavína zmetla ich drevenicu a usmrtila päť detí.

Už ako desať ročného ma otec brával kosiť a chystať drevo na zimu. Bola to ťažká práca. Vtedy sa ešte o motorových pilách ani nechýrovalo, rezalo sa ručnými pilami tzv. „bruchačkami“. Otec

Na trase Maratónu

ma naučil narábať pri zväžaní dreva na zimu so saňami - krňackami. Tieto boli v zime neoceniteľným pomocníkom pri doprave metrovice. Neskôr som tieto skúsenosti zužitkoval pri krňackových pretekoch. Ešte som nemal ani šestnásť rokov, keď ma otec zobral medzi chlapov do dorubačskej partie.

V roku 1943 som narukoval k horskému pešiemu pluku v Liptovskom Mikuláši. Keď vypuklo Slovenské národné povstanie, hlásil som sa u posádky vo Zvolene. Vo vojne som mal šťastie, že som prežil. Veľa mojich kamarátov tam padlo. Z tohto obdobia mám nezabudnuteľný zážitok. Pri Kráľovej Lehote som sa dostal do situácie, keď sa predom mnou zrazu zjavil nemecký vojak a mieril na mňa na pár metrov samopalom. V tom momente som sa už v duchu lúčil so životom. Zrazu sa stalo niečo neuveriteľné. Nemecký vojak sa otočil a odišiel. Ja som urobil to isté. Ten vojak mohol mať okolo päťdesiat rokov. Ja som vtedy mal dvadsaťdva. Asi sa mu ulútosťilo, že som bol taký mladý a daroval mi život.

Československý vojnový kríž 1939

Potom ma povýšili na vedúceho Polesia Motyčky. Práca bola namáhavá. Ciest nebolo, mechanizácia do lesa začala len prenikať, a aby sa splnili všetky plánované úlohy bolo sa treba riadne obracať. Vtedy sa ešte značná časť dreva manipulovala na rovnané drevo. Metrovicu bolo potrebné nakladať na nákladné autá ručne. Veľmi často musel nastúpiť všetok personál polesia na výpomoc. Po reorganizácii v roku 1974 som prešiel pracovať na Lesnú správu Staré Hory, ako technik pre ťažbovú činnosť. Táto lesná správa mala v rámci Lesného závodu Banská Bystrica najvyššie výrobné úlohy, a tak mi pri ich plnení ubehol čas až do odchodu na dôchodok.

A čo vaša športová kariéra?

Šport ma začal zaujímať dosť neskoro. Najlepšie roky mladosti mi v tomto smere ušli. Lyžovaniu sa intenzívne venujem od štyridsiatky. Len tak ako samouk, bez trénera. Napriek tomu dosiahnuté výsledky boli veľmi dobré. Najskôr to bola účasť len na lesníckych pretekoch, ktoré organizoval lesný závod Banská Bystrica a Stredoslovenské lesy PR. Potom som sa zúčastnil aj viacerých ročníkov Venerovského memoriálu. Neskôr to boli lyžiarske preteky Biela stopa. Prvýkrát mi ušlo medailové umiestnenie. Po ostatných rokoch som nikdy nebol horší ako na treťom mieste. Mal som dvoch veľkých konkurentov Ondreja Ruska a Jozefa Krasulu. Obidvaja boli reprezentanti a vždy boli nahnevani, keď som ich predbehol. V roku 2008 aj 2009 som sa zúčastnil Európskych lesníckych lyžiarskych pretekov a vo svojej kategórii som získal zlaté medaily. V minulosti mi pribudla aj Jizerská päťdesiatka. Poslednú Bielu stopu som bežal vlni. Bolo to len 400 metrov. Bol som prvý, ale poradie už nevyhodnocovali. Neskôršie ma priťahovali aj bežecké disciplíny a to hlavne terénne behy a maratón. Na trati Devín – Bratislava som bežal aj s jedným významným politikom, ktorý si veľmi zakladal na svojich športových kvalitách a podarilo sa mi ho predbehnúť. Na majstrovstvách sveta v Pruskom v horskom polmaratóne som tiež vybojoval zlatú medailu.

Všetky podujatia boli absolvované pod hlavičkou organizácií lesného hospodárstva. Už ako dôchodca absolvujem so svo-

Na pretekoch Bielej stopy s Ondrejom Ruskom

jím spolujazdcom Albinom Makovníkom aj krňáčkové preteky v Tureckej. Spolu tvoríme najstaršiu posádku pretekov. V roku 2000 mi generálny riaditeľ LSR, š.p. Blažej Možucha udelil krásny pohár za dlhoročnú reprezentáciu Štátnych lesov. Toto ocenenie si veľmi vážim.

Čo povedať na záver?

Boli sme kolegovia na Lesnej správe Staré Hory. Pre nás mladších bol ako náš otec. Vždy poradil a pomohol, keď sme si nevedeli rady. Svojou životnou energiou nám mohol byť vzorom. Pri vyznačovaní ťažby, v ťažkých lanovkových terénoch, sme mali čo robiť udržať s ním krok. Na-

V cieľi maratónu

priek úspechom, ktoré dosiahol v športovej oblasti zostal vždy jednoduchým a skromným človekom. Treba azda ešte dodať, že zaujímavé životné osudy Benjamína Strmeňa boli zachytené aj v knihe od autora Jozefa Bacúra – Horár spod Krížnej. Ostáva len popriať nášmu Beňovi veľa zdravia, aby sme sa pri oslave storočnice lavíny v Rybom opäť spolu stretli.

Ďakujem za rozhovor
Milan Longauer

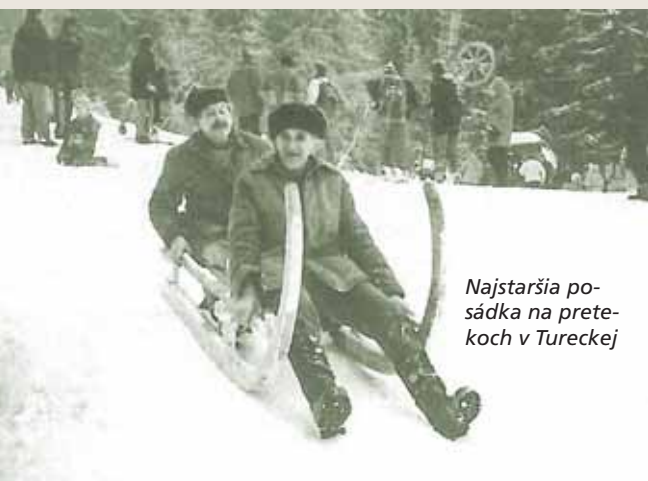
Na stupni výťazov

Za účasť v odboji mi boli udelené viaceré vyznamenania. Najviac si cením Československý vojnový kríž 1939, ktorý mi udelil vtedajší prezident generál Ludvík Svoboda. Jedno vyznamenanie som dostal dokonca až z Moskvy.

Ako ste sa dostali k lesom?

Po návrate do civilu bolo moje prvé zaradenie - lesný robotník na Polesí Staré Hory. V roku 1948 vyberali z radov bývalých vojakov do Jednoročnej horárskej školy v Jelšave. Na odporúčenie lesmajstra Ing. Vojtecha Bukovčana ma na školu prijali. Po absolvovaní školy ma prideliť na Lesný závod v Patrovci pri Bánovciach nad Bebravou. Tu som pracoval až do roku 1954, kedy ma na vlastnú žiadosť prideliť na Lesný závod v Banskej Bystrici, na Polesie Staré Hory, Lesnícky úsek Haliar. Pracoval som na viacerých lesníckych úsekoch.

Najstaršia posádka na pretekoch v Tureckej

Dobrý základ zo štátneho podniku

Výrazná lesnícka osobnosť. Aj tento prívlastok sa spája s menom Ing. Juliána Tomašíka, PhD., rodáka z hornooravskej dediny Zubrohlava. Po skončení VŠLD vo Zvolene v roku 1977 ho zlákala ponuka Východoslovenských štátnych lesov Košice, ktoré vtedy potrebovali odborníkov pre realizáciu veľkého investičného

programu sprístupňovania prestarnutých lesov v oblastiach severovýchodného Slovenska. K budovaniu lesných ciest, drevoskladov, koniarní, bytoviek a ďalších objektov bolo treba výrazne posilniť projekčný útvár podniku, kde sa ocitol aj J. Tomašík a ušlo sa mu projektovať lesné cesty. Neľahkých 15 rokov na týždňovkách pri trasovaní nových ciest v teréne, v lesných závodoch od Podolínca po Ulič, nocovanie po odľahlých chatách bez vody a elektriny, na vrecúškových polievkach, prinieslo aj pozitíva – mladý lesný inžinier spoznával bližšie aj lesnícku prevádzku, a to v náročných podmienkach karpatského flyšu, kde sa dá znenazdajky zapadnúť do mazľavého blata aj v najsuchšom lete. Počas pôsobenia v štátnych lesoch Julián Tomašík vyprojektoval 80 km lesných ciest a dotiahol to až na vedúceho odboru projekcie. Dnes už 60-ročnému jubilantovi sa darilo aj vo funkcii riaditeľa Mestských lesov Košice, a.s. takmer 20 rokov. Na úseku starostlivosti o les, efektívnosti a kvality výrobného procesu i pri zveľaďovaní rekreačnej funkcie košického lesoparku s výmerou 4.000 ha. Aj vďaka nemu sa v súčasnosti v pestovnej činnosti prezentujú už 90 %-ným podielom prirodzenej obnovy lesa. Usiloval sa o rozvrstvenú vekovú a drevinovú štruktúru porastov – ako najúčinnejší štít proti kalamitám.

Prajeme všetko najlepšie k šesťdesiatym narodeninám.

*Ladislav Malák
(redakčne upravené)*

Písali sme dejiny Lesného závodu Slanec

**Zo stretnutia bývalých pracovníkov
Lesného závodu Slanec**

*Príhovor pána
Minárika*

Na lesnícku prácu v Slanských vrchoch, Zemplínskych vrchoch i v časti Východoslovenskej nížiny ako aj na rôzne príhody z praxe i mimo nej, si posledný februárový piatok zaspomínali 26 bývalí pracovníci Lesného závodu Slanec. Pripomenuli si rôzne reorganizácie, ktoré na tomto území v lesnom hospodárstve prebehli, vypočuli si tiež informácie o súčasnom stave lesníctva i odborového zväzu, o ktorých informoval predseda Odborového zväzu Drevo Lesy Voda pri š.p. LESY SR Jozef Minárik.

Minúta ticha za Milana Roháča

Po slávnostnom príhovore Jána Krátkeho vzdali prítomní minútou ticha hold pamiatke Milana Roháča, ktorý pred rokom 5.4.2013 zabezpečoval toto podujatie. Pracovníci a pracovníčky, ktorí sa vidia občas, ale aj takí, ktorí sa nevideli roky, spomínali na plnenie pracovných úloh pri harmonikárskych kúskoch Andreja Ťukota. Tento bývalý vedúci Lesného obvodu zo Zemplínskej Teplice neraz so svojou harmonikou sprevádzal súbor „Tepličan“ zo Zemplínskej Teplice. Tohtoročné, už štvrté stretnutie bývalých pracovníkov zorganizovali Štefan Kertes - bývalý vedúci Expedičného skladu Slanec a Ján Krátky bývalý vedúci Polesia a neskôr Lesnej správy v Slanci. Zorganizovať takéto stretnutie ľudí s už nie stopercentným zdravím nie je jednoduché, a preto sa treba poďakovať všetkým zainteresovaným pracovníkom za organizáciu a OZ Košice a OZ Sobrance za podporu.

*Ján Čekon
(redakčne upravené)*

Pod'akovanie OZ Prešov

V dňoch 30.1. až 2.2.2014 sa v Bardejovských Kúpeľoch uskutočnil 48. zimný zraz Klubu slovenských turistov a stretnutie turistických oddielov mládeže. Pre účastníkov bolo pripravených 10 bežkárskych trás, štyri trasy pre pešiu turistiku, fakultatívny výlet po historických miestach regiónu a bohatý kultúrny a spoločenský

program. O zraz turisti prejavili obrovský záujem zo Slovenska, Čiech a Poľska. Celkovo sa nás zišlo 1 585 účastníkov, z toho takmer 200 mládežníkov. Organizátormi zrazu boli Regionálna rada KST v Bardejove, mesto Bardejov a Bardejovské Kúpele a.s. Pripraviť takéto veľké podujatie nebolo ľahké. Samotná príprava zrazu trvala takmer jeden rok, pričom celkovo sa na príprave a samotnej realizácii zrazu podieľalo 150 ľudí. Podľa ohlasov turistickej

verejnosti môžeme konštatovať, že zraz prebehol nad očakávanie dobre a každý odchádzal od nás s pocitom príjemne strávených štyroch dní v prírode. Príprava zrazu by sa však nezaobišla bez pomoci partnerov a sponzorov. Týmto sa chceme poďakovať vedeniu OZ Prešov a zamestnancom LS Bardejov za pomoc, ochotu a podporu pri príprave 48. zimného zrazu KST a stretnutia TOM.

Ďakujeme!

*Organizačný štáb 48. ZZ KST
a stretnutie TOM*

Veľká rodina sa z roka na rok rozrastá

Každá rodina sa teší z nového prírastku, či už tá najbližšia alebo vzdialenejšia. Okrem klasickej rodiny – základnej spoločenskej jednotky, poznáme v prenesenom význame rozmanité typy rodín – rodinu záhradkárov, včelárov, športovcov, rastlín, zvierat a veľa, veľa ďalších rodín. Aj o zbierkových predmetoch, ktoré uchováva Lesnícke a drevárske múzeum

Chicago 1893

vo Zvolene, môžeme hovoriť ako o jednej veľkej rozvetvenej rodine. Jednou vetvou tejto rodiny je zbierkový fond drevárstva, ktorý sa v roku 2013 rozrástol o 73 nových členov v podobe zbierkových predmetov. Pribudli propagačné materiály, zápalkové škatuľky, hračky, lyže, pílkys, dláta, nebožieci i drevoobrábacie stroje. A práve jednému prírastku do malej rodiny drevoobrábacieho stroja, ktorá tvorí iba 0,24 % z celej rodiny zbierkového fondu drevárstva, sa tešíme najviac. Podarilo sa nám získať ďalšiu pásovú pílu, čím sa počet pásových píl zvýšil na sedem kusov, z ktorých každá je iná a každá z nich by si zaslúžila pozornosť. Prvá bola do zbierkového fondu zapísaná v roku 1957, ďalšie v rokoch 1996, 2004, 2006, 2009 a 2013. Majú buď celodrevenú, celokovovú alebo z uvedených dvoch materiálov kombinovanú konštrukciu. Ich podstatou je nekonečný pilový pás vedený na dvoch kotúčoch, z ktorých jeden je hnací a druhý vodiaci a napínací. Kotúče sú umiestnené na masívnom stojane píly, ktorý musí byť dobre ukotvený, aby bola píla stabilná a pilový pás sa nechvel. Pásovú pílu sa používali, ale ešte aj dnes sa používajú, na rozmanité práce, slúžia na pozdĺžne aj priečne rezanie menších rozmerov dreva i na rezanie tvarových kusov. Vyrábali sa v rôznych veľkostiach a koncom 19., ale hlavne v prvej polovici 20. storočia sa začali objavovať prakticky vo všetkých remeselníckych dielňach pracujúcich s drevom.

Aj keď každá z našich pásových píl je svojim spôsobom zaujímavá, podme sa teraz venovať tej poslednej, ktorá zavítala do nášho depozitára. Odkiaľ a kadiaľ viedla jej cesta? Pásovú pílu bola vyrobená americko-nemeckou firmou KIRCHNER & CO, ktorá bola založená v roku 1878 v Lipsku. Keďže založenie a ďalšie fungovanie je veľmi zaujímavé, podme si ju trochu priblížiť. Jej zakladateľom bol Ernst Kirchner, ktorý bol synom mlynára a vyrastal spolu s 18 súrodencami. Študoval na strojníckej majstrovskej škole v Chemnitz. Od roku 1871 pra-

Takto sme pásovú pílu našli v Malých Chyndíciach

coval ako konštruktér obrábacích strojov pre saskú spoločnosť a pre zabezpečenie predaja absolvoval viacero zahraničných ciest. Na týchto cestách, hlavne v Amerike, si uvedomil nedostatok strojov v Európe, ktoré by uľahčili i urýchlili prácu. Rozmýšľal, kalkuloval a nakoniec sa rozhodol začať s výrobou drevoobrábacieho stroja. Do založenia firmy vložil nielen všetky svoje úspory, ale zobral si aj úver z banky a tak vznikla americko-nemecká firma KIRCHNER & CO. zameraná na výrobu strojov na obrábanie dreva. Na predmestí Lipska v Sellerhausene si v roku 1878 vzal do pre-

Pohľad na areál firmy Kirchner & C

nájmu malú mechanickú dielňu, kde začal realizovať svoj sen. Pre začiatok zamestnal 14 pracovníkov, s ktorými za deväť mesiacov vyrobil prvých 100 drevoobrábacieho strojov, najmä pásových píl. Po strojoch bol veľký dopyt a preto výrobu stále zvyšoval, čím narastal aj počet zamestnancov. V roku 1880 zamestnával už 64 pracovníkov a do roku 1890 sa počet zvýšil na 850. Nestačila ani pôvodná hala a preto sa pristúpilo k výstavbe nových výrobných priestorov. Firma vyrábala píly v rôznych prevedeniach a veľkostiach, hobľovačky, vrtačky, frézovačky, brúsky, stroje na brúsenie pilových kotúčov, pilových pásov a hobľovacích nožov. Dokonca sa objavili a kompletne zariadenia pre piliarske prevádzky a nábytkové továrne. V roku 1903 vyrobil už svoj 100 000. stroj. Drevoobrábacie stroje značky KIRCHNER & CO boli vyhľadávané po celom svete. Stroje Ernsta Kirchnera prezentovali aj na svetových výstavách, kde získali vždy najvyššie ocenenia. Zlaté medaily získala aj pásovú pílu, ktorú budeme odtiaľ uchovávať pre budúce generácie v

našich zbierkových fondoch. Prvýkrát bola ocenená na svetovej výstave v Chicagu, ktorá sa konala v roku 1893 pri príležitosti 400. výročia objavenia Ameriky Krištofom Colummom, druhýkrát v roku 1900 na svetovej výstave v Paríži. Od ich získania boli kópie medailí montované na všetky pásovú pílu tohto typu. Po smrti zakladateľa prevzal firmu jeho synovec Ernst Kirchner, v tom čase spoločnosť zamestnávala okolo 2 500 ľudí. Firma ekonomicky utrpela počas svetovej hospodárskej krízy.

Grand Prix Paríž 1900

Nevieme koľko pásových píl firma vyrobila, ale jedna putovala na Slovensko do dielne na výrobu kočov v okolí Nitra. Na výstave v Paríži si ju kúpil vychýrený kolársky a stolársky majster pán Fekete u ktorého sa vyučil za autokarosára a neskôr aj pracoval Ľudovít Baláži narodený v roku 1929 v dedinke Golianovo. Majster Fekete spoznal šikovnosť a nadanie mladého tovariša, ktorý bol v jeho dielni najlepším, a tak mu pílu daroval, aby svoje nadanie a cit pre drevo naďalej rozvíjal a uplatňoval. Táto píla mu umožnila otvoriť si svoju dielňu, v ktorej pracoval vždy sám, pretože práca s drevom mu bola záľubou. Spod jeho rúk, aj vďaka tejto pásovej píle, vznikli stovky drevených výrobkov. Medzi najkrajšie a najzaujímavejšie práce patrili drevené kočy, oltár v rímsko-katolíckom kostolíku v Janíkovciach i automobilové diely pre značku Škoda Tudor. Do každého diela vkladal vždy veľa úsilia, citu a lásky. Keďže drevo bolo jeho srdcovou záležitosťou, snažil sa robiť toto remeslo čo najdlhšie ako vládol, preto jeho posledné diela sú z roku 2002. Vzhľadom na zdravotné problémy musel toto remeslo ukončiť a v roku 2008 chorobe podľahol. Po jeho smrti túto pílu viac nik nepoužíval, zostala súčasťou iba jeho života. Pílu sa podarilo zachrániť pánovi Igorovi Žežovskému, ktorý nám ju ponúkol na odkúpenie. Jeho ponukou sa zaoberala Komisia pre tvorbu zbierok a odsúhlasila, aby pásovú pílu bola zaradená do zbierkového fondu drevárstva a tak sme ju v decembri 2013 previezli z Malých Chyndíc do Zvolena. Týmto však naša úloha neskončila, ale iba začala. Bolo potrebné získať čo najviac informácií o stroji, jeho pôvode, používaní, jeho majiteľoch a tak sa pokúsil vyplniť ďalšiu medzeru v histórii strojového opracovania dreva a drevoobrábacieho stroja na území Slovenska.

Mária Rošková
Lesnícke a drevárske múzeum

Milí kamaráti,

d'akujem vám za krásne kresbičky mojich kamarátov zvieratiek z lesa. Na zvieracom sneme vyberieme tie najkrajšie, ktoré uverejním v májovom čísle časopisu Lesník a odmeníme knihami.

Opäť som si pripravil pre vás výtvarnú súťaž o zaujímavé knihy a vecné ceny s názvom **LESNÍK a JEHO PRÁCA**. Svoje kresbičky lesníkov mi posielajte do 30. 6. 2014 na adresu:

Jazvec Mišo
redakcia časopisu Lesník
LESY Slovenskej republiky, š.p.
Námestie SNP 8
975 66 Banská Bystrica

Všetky kresbičky budú zaradené do súťaže o Najkrajší obrázok Lesníka. Malým prekvapením odmením všetky kresbičky, na ktorých bude nalepený kupón z nášho časopisu LESNÍK. Výsledky súťaže budú uverejnené v septembrovom čísle časopisu.

Zasmejte sa

Veverička sedí na strome a lúska oriešky. Otvorí prvý - strieborné šaty, rozlúskne druhý - zlaté šaty, rozlúskne tretí - svadobné šaty. Veverička sa nahnevá a hovorí:
„Ja sa asi kvôli tej hlúpej rozprávke nikdy ne-nažeriem!“

Miláčik, čo si taký mrzutý? Keď sme spolu chodili, tešil si sa na našu spoločnú budúcnosť a vraavel si, že som tvoja perla!

- Áno, ale to som netušil, že s nami bude bývať aj perlorodka...

Stoja dve blondínky na letisku a rozprávajú sa:
- Ty, počúvaj. Ja ti vôbec nechápem, ako tí teroristi môžu ukradnúť také veľké lietadlo!
- Ty si vážne sprostá! Veď oni ho nekradnú na zemi, keď je také veľké, ale vo vzduchu, keď je také maličké!

Idú dva ľadové medvede po púšti a jeden hovorí:

- Tu muselo riadne snežiť, keď to tak posypali!

Policajt vyšetruje autonehodu:

- Pán vodič, ako sa stala dopravná nehoda?
- Pri brzdení som dostal šmyk, otočilo ma na strechu a išiel som na strechu asi 30 metrov.
- A kde sa to stalo?
- V Detvianskej Hute.
- Prosím Vás, aspoň netárajte! V Detvianskej Hute taká dlhá strecha ani nie je!

Colník sa pýta vodiča:

- Nejaký alkohol, drogy, cigarety?
- Nie, ďakujem, ja mám svoje.

Dežo je na policajnej stanici a policajť sa ho pýta:

- Dežo, kde si bol včera večer?
- Ja som ho nezabil.
- Koho?
- Vy ste ho nenašli?

Sudoku

		7	9	6	2	4		
9				1				2
	1		8	5	3		6	
5			4	7	9			1
				8				
4			3	2	1			7
	9		2	4	8		5	
6				3				8
		8	6	9	5	1		

1			3	7	6			4
7								5
6	8		4	5	1	3		9
			7	6	9			
		3		2		8		
			1	3	8			
4	1	6	8	7	5			2
3								6
5		9	1	3				8

Uveríte?

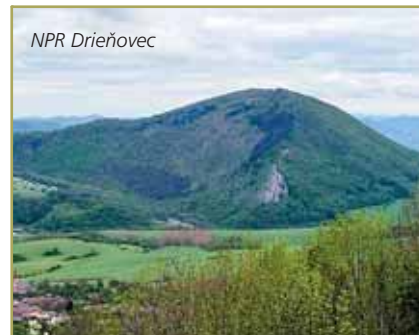
Lesníci budú mať povolené dve ženy!

Povedzme si úprimne, ktorý lesník sa môže na verejnosti bez strachu pochváliť tým, že má dve ženy? Náš kolega z východného Slovenska veruže to šťastie má. „Netajím sa tým. Jednu som si vybral sám a tá druhá tu vyrástla pre mňa“, hovorí s úsmevom a ukazuje na jedinečne vyzerajúci strom rastúci v jeho lesnom obvode. „Túto moju ženu mi závidia všetci kolegovia. Niekedy mám strach, že mi ju niektorý z nich vypíli ☹. Už viackrát som sa pokúšal vypestovať ďalšie, ale žiaľ neúspešne. Tak sa budem musieť uspokojiť s dvomi. Jednu istotu mám. Táto mi nikdy neutečie ☺.“

Naše zariadenia

Chata Banský potok

Milan Longauer

Ak cestujete z Rožňavy smerom do Košíc musíte prekonať horský priechod Jablonovské sedlo, známejšie pod názvom Soroška. Ešte pred stúpaním je vľavo nenápadná odbočka označená smerovou tabuľou Drnava. Po pár kilometroch od odbočky sa nachádza v tichom prostredí

chata Banský potok. Kapacita zariadenia je sedem lôžok v jednej trojizbovej a jednej štvorizbovej spálni. Prijemný interiér a vybavenie chaty prispieva k pohodovému stráveniu voľného času návštevníkov. V priestrannej záhrade nájdete altánok s ohniskom. Záujemcovia môžu využiť oko-

lité prostredie na turistiku, cykloturistiku a to v prostredí Slovenského krasu a neďalekého Slovenského raja. Okrem prírodných zaujímavostí si môžu návštevníci pozrieť jeden z najkrajších kaštieľov na Slovensku - Betliar.

Obec Drnava

leží v najvýchodnejšom výbežku Rožňavskej kotliny na hranici Volovských vrchov s východnou časťou Slovenského krasu, v doline Čremošnej. Obec sa nachádza v krásnom prírodnom prostredí pod vrchom Somhegy, ktorý sa týči do výšky 800 m n.m. Ďalšie známe miesto je Szörnyükút, kde je nálezisko skamenelín mušlí a iných drobných morských živočíchov.

Najstaršia história Drnavy siaha podľa archeologických nálezov do mladšej doby bronzovej. Približne pred 2700 rokmi tu boli pre prvých obyvateľov najvhodnejšie podmienky na lúkach, v sedle medzi Drieňovcom a Planinou, v oblasti zaniknutej stredovekej osady Kornalipa na tzv. Mocsárke, kde sa rozprestieralo sídlisko ľudu kyjatickej kultúry. Sídlisko strážilo mohutné hradisko na vrchole Drieňovca.

Prvá písomná zmienka o obci Drnava sa datuje do roku 1364. Pôvodne

vznikla ako banská osada. Najskôr patrila hradnému panstvu Turňa, v novoveku Bebekovcom a Andrassyovcom. V 18. storočí vznikli v obci železiarske podniky. Začiatkom 19. storočia tu pracovali štyri pece a štyri hámre, namiesto ktorých Andrassyovci postavili v roku 1821 vysokú pec. V roku 1852 ďalšiu a vybudovali železiareň, ktorá v polovici 19. storočia patrila k najvýznamnejším v Uhorsku. Železiareň bola známa aj tým, že sa tu vyrobili niektoré dielce Szécsényiho reťazového mostu v Budapešti a koľajnice na železničnú trať Bánréve – Dobšiná. Obyvatelia pracovali v miestnych baniach a v železiarni. Ťažba železných rúd a barytu na Malom vrchu pri Drnave sa koncentrovala na žilu Štefan, Anton a Piatkový potok a v Drnave na žilu Dionýz. Po roku 1942 sa štôľňa Dionýz v Drnave spojila úzkokoľajnou železnicou s ložiskom na Malom vrchu, odkiaľ sa na dopravu rudy do úpravní v Rožňavskej bani vybudovala 7,5 km dlhá

lanovková dráha. V rokoch 1939 až 1945 bola obec pripojená k Maďarsku. Z historických pamiatok sa tu nachádzajú - budova železiarne Juraja Andrassyho z 19. storočia, kaštieľ Andrassyovcov z konca 18. storočia postaveného v barokovo-klasicistickom štýle, zopár sedliackych gemerských domov z konca 19. a začiatku 20. storočia a rímsko - katolícky barokovo-klasicistický kostol z roku 1779. Z pamiatok svedčiacich o banskej činnosti je to štôľňa Dionýz. V katastri obce sa nachádza Národná prírodná rezervácia Drieňovec, vyhlásená v roku 1984 s rozlohou 186 ha, na ochranu zachovaných lesných a skalných biocenóz. Na malej ploche vytvára spojivo medzi rezerváciami vápencového a nevápencového typu podkladu. Veľmi zaujímavé sú lesostepné plochy a skalnatý hrebeň s niekoľkými vápencovými bralami, kde sa nachádza pestrá flóra.

Receptár

Bažant na Calvadosse s jablkami

Suroviny:

1-1,5 kg bažanta, 200 g slaniny, 100 g masla, 150 ml calvadosu, 5 štipiek soli, 1 cibuľu, 10 ks celého korenia, 2 ks bobkového listu, 3 jablká, 150 ml smotany

Postup prípravy:

Očisteného bažanta umyjeme a rozporcujeme. Do tlakového hrnca poukladáme plátky slaniny, na ne umiestnime kúsky bažanta, prekryjeme plátkami slaniny, osolíme a podlejeme calvadosom. Dusíme 20 minút. Na pekáči s rozohriatym maslom umiestnime podusené kúsky bažanta, slaninu, štavu a pridáme na krúžky pokrájanú cibuľu, celé korenie, bobkový list, očistené a na kúsky nakrájané jablká, smotanu a dusíme, kým omáčka zhustne. Podávame s ryžou.

Dobrá chuť

Nenápadné mívovače smrekov

Niektoré drobné húsenice motýľov nežijú na povrchu listov, ale vytvárajú chodbičky medzi ich vrchnou a spodnou pokožkou. Sú to tzv. mívovače listov. Tento spôsob života má niekoľko výhod, spomenúť môžeme napr. kvalitnejšiu potravu (parenchým), ochranu pred nepriaznivými vonkajšími abiotickými podmienkami (vietor, dážď) a niektorými predátormi. Nevýhodou je, že húsenice sú „uväznené“ vo svojej chodbe, a tak špecializovaným predátorom a parazitoidom len ťažko uniknú.

Obr. 1: Úzkokridlovec borovicový (*Batrachedra pinicolella*) ukladá do svojej pavučiny trus.

Napriek tomu, že ihlice smrekov a ďalších konifer majú pevnú pokožku, niekoľko druhov motýľov sa adaptovalo na uvedený spôsob života. Ich samičky kladú vajíčka na konáriky smreka a drobné húseničky sa zakrátko po vyliahnutí zavrátavajú do ihlíc. V ihlici vyžierajú mäkké pletivá, čím v nej vzniká dutina. V jednej ihlici býva len jedna húsenica. Tá skonzumuje najprv málo potravy, pretože je veľmi drobná. Vyhľadaná ihlica má najprv svetlohnedú alebo bledú zelenkastú farbu a neskôr zoschne a stmavne, podobne ako iné suché ihlice. Húsenica postupne rastie

Obr. 2: Vyrušená húsenica obalovača ihličinového (*Pseudohermeria abietana*) opustila svoj pavučinový zápradok a hľadá si na konáriku nové miesto.

a prechádza do ďalšej, väčšinou susednej ihlice. Niekedy prejde aj na iné miesto na konári. Húsenica si každú ihlicu pripojí vláknami ku konáriku a medzi ihlicami sa pohybuje v pavučinovom tuneli. Niekedy vyhlodá ihlicu len čiastočne a prejde do ďalšej. Každá poškodená ihlica však odumrie a zoschne. Väčšie húsenice sa zdržujú aj mimo ihlíc vo svojich pavučinových chodbách

a po vyrušení sa spúšťajú na vláknach z konára dolu, takže ich možno zaznamenať aj metódou sklepvania (striasania) z konárov. Húsenice niektorých druhov sú v poslednom instare také veľké, že sa nezmestia do ihlíc, a tak ich vyhlodávajú zvonka – poškodené ihlice pripomínajú žľaby. Typické mívovače sa roja koncom jari a v lete. Húseničky sa vyliahnú v lete a začnú vyhlodávať ihlice. Počas jesene ich zničia len málo. Prezimujú v ihliciach alebo na konárikoch. Na jar skonzumu-

Obr. 3: Konárik napadnutý psotou americkou (*Coleotechnites piceaella*) na jar pred pučaním púčikov – poškodené môžu byť všetky ročníky ihličia.

jú podstatne viac potravy a postupne napádajú ďalšie a ďalšie susedné ihlice. Na konárikoch sa objavujú skupinky vzájomne spradených vyhlodaných ihlíc s typickými otvorčekmi. Húsenice sa zakukľujú na konárikoch alebo na

Obr. 4: Konárik napadnutý psotou americkou (*Coleotechnites piceaella*) na jar po vyrastení výhonkov – mladé výhonky zostali nepoškodené.

iných miestach, aj v opadanke. Niektoré druhy žijú len na smrekoch, iné aj na ďalších ihličnatých drevinách. Uvedený cyklus má napr. úzkokridlovec borovicový (*Batrachedra pinicolella* – obr. 1),

psota smreková (*Chionode selectella*), obalovač ihličinový (*Pseudohermeria abietana* – obr. 2) (tieto majú hnedé húsenice), obalovač najmenší (*Epinotia nanana*), psota americká (*Coleotechnites piceaella* – obr. 3, 4) (svetlohnedé húsenice) a obalovač škvrnitý (*Dichelia histrionana* – obr. 5) (trávovozelelé húsenice). Na jeseň a začiatkom zimy sa vyskytujú húsenice obalovača smrekového (*Epinotia tedella*). Väčšina z nich za zakuklí ešte začiatkom zimy, ale niektoré prezimujú na ko-

Obr. 5: Dorastená húsenica obalovača škvrnitého (*Dichelia histrionana*) sa do ihlice už nezmestí, požíra ich zvonka.

nárikoch a dokončujú svoj vývin skoro na jar. Môžeme ich nájsť aj na vianočných stromčekoch. Tento obalovač sa spomedzi uvedených druhov pokladá za najviac škodlivého, pretože sa občas premnožuje. Jeho húsenica skonzumuje počas svojho života potravu zodpovedajúcu približne 20 ihliciám, ale počet zničených ihlíc býva väčší, pretože niektoré nevyhlodá celé. Aj psota americká spôsobuje starosti, ale nie v lesoch, ale na smrekoch v mestskej zeleni. Pochádza zo Severnej Ameriky a preferuje smrek pichľavý, no vyskytuje sa často aj na iných druhoch smrekov. V niektorých mestách sme v určitých rokoch zaznamenali jej vysokú početnosť. Jej premnožené húsenice môžu po prezimovaní silne poškodiť väčšinu minuloročného a staršieho ihličia, ale nové výhonky zostávajú nedotknuté, takže takýto smrek má prakticky len jeden ročník ihličia (obr. 4). Tento druh znižuje estetickú hodnotu hostiteľskej dreviny a zároveň ju aj silne ohrozuje. Mívovačom sú spôsobom života podobné ďalšie druhy, ktoré žijú koncom jari a v lete na nových výhonkoch smreka a spriadajú ihlice.

„Táto štúdia/publikácia vznikla vďaka podpore v rámci operačného programu Výskum a vývoj pre projekt: Dobudovanie centra excelentnosti: Adaptívne lesné ekosystémy, ITMS: 26220120049, spolufinancovaný zo zdrojov Európskeho fondu regionálneho rozvoja.“

Ján Kulfan, Peter Zach
Ústav ekológie lesa SAV, Zvolen

Kalendár historických udalostí

20. marec 1564 – Vznikol lesmajstrovský úrad pri mediarskom podniku v Banskej Bystrici. Stalo sa tak na návrh komisie ustanovenej panovníkom, ktorá mala za úlohu prešetriť pomery v komorských lesoch. Komisia po prehliadke lesov navrhla zamestnať odborný lesnícky personál, riadiaci sa všeobecne platnými právnymi predpismi, keďže dovtedajší správcovia komory neboli lesníckymi a drevárskymi odborníkmi a neriešili práce v lese z hľadiska pestovania a zachovania lesov, ale výlučne iba z hľadiska zásobovania baní a hüt drevom.

Za lesmajstrov (waldmaister, waldforster) boli prijatí Adam Khessler z Aussee a Mathes Pogner Berchtesgadenu „... ako dvaja dobrí, mocní a usilovní lesníci“. Obaja boli drevárskymi a uhliarskymi odborníkmi a zároveň mali za úlohu dozerať na prácu lesných hájnikov. Funkcia lesmajstra bola postupne doplňovaná novými inštrukciami.

1. marec 1871 – Začalo svoju činnosť Riaditeľstvo majetkov v Banskej Bystrici, ktoré bolo zriadené po odčlenení majetkov a lesov spod správy Hlavného komorskogrófskeho úradu. Riaditeľstvo spravovalo všetky lesy a poľnohospodárske majetky, ktoré predtým patrili Hlavnému komorskogrófskemu úradu a správe majetkov v Liptovskom Hrádku. Organizácia bola rozdelená do 5 lesných úradov a 30 lesných správ: Lesný úrad v Žarnovici s lesnými správami Voznica, Brod, Hliník, Jalná, Banská Štiavnica a Pukanec; Lesný úrad v Kremnici s lesnými správami Kremnica, Horný Turček a Horná Štubňa; Lesný úrad v Banskej Bystrici s lesnými správami Môťová, Badín, Staré Hory, Slovenská Ľupča, Svätý Ondrej a Predajná; Lesný úrad v Brezne s lesnými správami Štiavnička, Hronec, Krám, Dobroč, Polhora a Beňuš a Lesný úrad v Liptovskom Hrádku s lesnými správami Teplička, Čierny Váh, Východná,

Malužiná, Svarín, Lubochňa, Likavka, Osaďa a Revúca.

1. marec 1871 – Vzniklo Riaditeľstvo majetkov v Solivare, na základe rovnakého nariadenia ako Riaditeľstvo v Banskej Bystrici. Riaditeľstvu bol podriadený Lesný úradv Smolníku. V roku 1875 ministerstvo financií toto Riaditeľstvo zrušilo a ustanovilo spoločný Lesný úrad v Solivare s lesnými správami Kokošovce, Kecerovské Pekľany, Zlatá Idka, Smolník, Stará Voda (a so štyrmi lesnými správami v dnešnom Maďarsku) a podriadilo ho Riaditeľstvu majetkov v Banskej Bystrici.

14. marec 1939 – Pod ministerstvo hospodárstva bolo ako jeho X. odbor začlenené Ústredné riaditeľstvo štátnych lesov a majetkov Slovenskej krajiny. Ústredné riaditeľstvo vzniklo krátko predtým (18. 11. 1938) v Prahe ako dôsledok vyhlásenia autonómie Slovenska a pôvodne bolo začlenené pod ministerstvo poľnohospodárstva.

Riaditeľom Ústredného riaditeľstva bol Jozef Biringer, ako jeho zástupca pôsobil Tibor Blatný. Pri Ústrednom riaditeľstve bol zriadený aj správny zbor rozhodujúci o dôležitých finančných a hospodárskych činnostiach podniku.

5. marec 1948 – Vláda ČSR vydala nariadenie č. 25/1948 Zb. z. a n., na základe ktorého boli všetky tri podniky lesného hospodárstva na území Československa – Štátni lesy a statky (Čechy a Morava), Štátne lesy (Slovensko) a Štátne majetky (Slovensko) – zlúčené do jedného podniku s názvom Štátne lesy a majetky. Spravovanie podniku sa dialo podľa zásad obchodného hospodárenia a hlavné vedenie podniku patrilo ministromi pôdohospodárstva a ním vytvorenému správne mu zboru.

Marek Vanga, LDM Zvolen

Životné jubileá

Marec 2014

50 rokov

Ing. Skýpala Jozef,
vedúci ES Gbely – OZ Šaštín

Ing. Kičáková Milada,
personalista – OZ Smolenice

Divok Vladimír,
vedúci LO, LS Závadka – OZ Beňuš

Cosentino Karol,
vedúci LO, LS Rimavská Sobota – OZ Rimavská Sobota

Merkovský Peter,
vedúci LO, LS Svinica – OZ Košice

Slivka Ladislav,
vedúci LO, LS Bardejov – OZ Prešov

Ing. Zengevald Ján,
personalista – OZ Vranov

60 rokov

Medved' Jozef,
manipulant, ES Hronec – OZ Čierny Balog

Ing. Záhorec Eduard,
vedúci LO, LS Nižná Jablonka – OZ Vranov

Pracovné jubileá

Marec 2014

30 rokov

Ing. Gábriš Rudolf,
vedúci výrobnotechnického úseku – OZ Prievidza

Ing. Jakubis Miroslav,
hlavný účtovník – OZ Prievidza

Ing. Reisenauer Ladislav,
vedúci LS Lednické Rovne – OZ Považská Bystrica

Ing. Kuric Ján,
vedúci LS Beluša – OZ Považská Bystrica

Ing. Meniar Vlastimil,
vedúci výrobnotechnického úseku – OZ Slovenská Ľupča

Ing. Nevolný Jozef,
technik, LS Kyslinky – OZ Kriváň

Ing. Špiner Jozef,
vedúci LS Ľadová – OZ Rožňava

Ing. Vlček Milan,
hlavný manažér pre ekonomiku – OZ Semenoles, Liptovský Hrádok

Ing. Jagerčík Marián,
VORŠ – BTS a PO – GR BB

Odchod do starobného dôchodku

Ing. Sadloň Pavel,
technik, LS Píla – OZ Smolenice

Ing. Udvardy Štefan,
vedúci ŠS Kraje – OZ Semenoles, Liptovský Hrádok

Rubriku spracovala Helena Turská

Neprehliadnite
Lesnícke dni!
Lesnícke dni!
Neprehliadnite

Knižnica z pivnice

Veľké množstvo objavov, či už historických alebo vedeckých, vďaka za uzretie svetla sveta práve náhode. Rovnako náhodne boli v suteréne budovy generálneho riaditeľstva začiatkom roka objavené tri knihy, ktoré vám v nasledujúcich riadkoch predstavíme.

Putovná červená kniha krajskej správy lesov Banská Bystrica

Spomedzi trojice predstavovaných kníh je Putovná kniha svojím obsahom najzaujímavejšia. Táto kniha pravdepodobne od roku 1959 plnila účel prezentačný. Jednotlivé „lesné správy“ v nej zaznamenávali nielen významné hospodárske výsledky, ale tiež nové mechanizmy využívané v prevádzke. Kniha upúta úhľadným písmom, množstvom zaujímavých kresieb, malieb a fotografií. Jej prednú stranu obalu pravdepodobne zdobila originálna drevorezba, ktorá žiaľ chýba.

Pamätná kniha podnikového riaditeľstva Štátnych lesov v Banskej Bystrici

Drevorezba Banskej Bystrice zdobí Pamätnú knihu podnikového riaditeľstva Štátnych lesov v Banskej Bystrici. V tejto knihe sa nachádzajú viaceré záznamy zachytávajúce pozdravy od zahraničných návštevníkov z Ruska, Bieloruska a Maďarska.

Fotoalbum krajskej správy lesov

Tretou, najväčšou knihou je Fotoalbum krajskej správy lesov zdobený drevorezbou jeleňa. Obsahuje stovky fotografií z praxe v lesnej prevádzke, ale tiež mnohé fotografie zachytávajúce preberanie ocenení pracovníkmi štátnych lesov.

-a5-

